ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ	# ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ	"پوزانتيون"
Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար	## ՀԱՅԱԲԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ	ارمنيجه يومى وسياسى غزته
Տարեկան 7 մէճիտ	ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ	صاحب امتياز ومدير مسؤل
Վեցամսեայ 3 1/2 »	ՏԷՐ Եւ ՏՆՕՐԷՆ	پوزانت كچيان
Եռամսեայ 2 »	ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ	مطبعه و ادارهخانهسى باب عالى جادهسنده ۳۸ نومرولو دائرهٔ مخصوصهدهدر
Օտար երկիրներու համար 40 ֆր.		PUZANTION
Վեցամսեայ 20 »		Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Եռամսեայ 10 »		*Directeur-Propriétaire*
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լօքալէն։		PUZANT KÉTCHIAN
Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։		*Bab Aali Djaddéssi, No. 38.*
Նամակները կ'ուղղուին առ Տէր եւ Տնօրէնն 38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։		*CONSTANTINOPLE*
ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ		ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 176 — ՈՒՐԲԱԹ 1897 ՄԱՅԻՍ 30/11 ՅՈՒՆԻՍ — 11 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1315· — 30 ՄԱՅԻՍ 1313 — Ա· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 176

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՅԻՍ 30/11 ՅՈՒՆԻՍ, 1897

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՆԱՄԱԿ ԱՌ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔՆ ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՆՐԷՑԻ ՄԸ ԿՈՂՄԷ

Պաշտպանութիւն Միսիոնարական տեսակէտէն (*)

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 3 Յունիս 97·

Ամենապատիւ Տէր Մաղաքիա Ս. Արքեպիսկոպոս Օրմանեան, Ազգապետ Պատրիարք Հայոց Թուրքիոյ.

Բարձրաշնորհ Սրբազան Հայր.

Խնդրեմ, թոյլ տուէք ինձ նախ համբուրել Ձեր աջն, եւ յետոյ, յիշելով մեր վաղեմի բարեկամութեան, առանց սեթեւեթի, մի քանի խօսք ընել մեր հայրազուրկ որբերու մասին, որ է օրուան մեր ամենակարեւոր խնդիրը՝ խնդիր մը՝ որոյ մասին խօսելու, կարծեմ, ունիմ քիչ մը յարմարութիւն ալ. ներեցէք որ կ'պարտաւորիմ իմ անձիս վրայ ալ խօսելու։ Վերջին տարիներու կեանքս Ձեզի անծանօթ մնաց, որոնցմէ մին եղաւ իմ մասնաւոր որբասիրութիւնս։

Օրհնութեամբն Աստուծոյ, ես եղայ առաջին հոգացողն հայրակորոյս որբերուն համար. ես եղայ անոնց համար առաջին դիմողը քրիստոնեայ աշխարհի. ողորմութեամբ նաեւ որբերու Հօրն, ինձ վիճակեցաւ միջոց ըլլալ առաջին Որբանոցին բացուելուն, ուր կան արդէն 15 տարբեր քաղաք եւ աւաններէ բերուած 85 որբ աղջիկներ, 3-14 տարեկան։ Գիտնալով թէ չէք սիրեր իրենց հասակէն վեր խօսողները, պարտաւորեցայ քիչ մը անձնագով ըլլալ, մանաւանդ որ ուզեցի քիչ մը ուշադրութիւն հրաւիրել իմ հետեւեալ գործն. եւ փորձառական թելադրութիւններուս. վստահ եմ թէ անոնք Ձեր հզօր ձեռքին մէջ անօգուտ չեն մնար։ Թելադրութիւններէս մէկն օտար Որբանոցներու կ'վերաբերի. իսկ միւսն՝ ազգային։

Ա. Ի՞նչ է ազգիս պարտքն ի մեզ բացուած այն օտար Որբանոցներուն համար՝ Բողոքականներն։ Այս է իմ առաջին թելադրութիւնս՝ ասիկա մեզի թէ՝ պարտք է եւ թէ օգտակար. կարծեմ այսօր 2,000է մօտ են մեր որբերն օտարաց խնամքին տակ։ Եւ կ'յուսանք այս թիւը շատ աւելի բարձրացած տեսնել. ատոնք են գլխաւորապէս ամերիկեան եւ գերմանական Որբանոցներուն մէջ. գիտենք նաեւ թէ ի՛նչ աճապին ծախքի կ'նայի այդ. առնենք Զմիւռնիոյ Տիրացուեաններու Որբանոցն. այդ 85 որբերն որք տակաւին պիտի բարձրանան Թուլով, Բաղչէչ, Մարաչ, Կարնէ, Կիւրինէ, Քարքիղէ եւ Ուրֆայէ եւ շատ մը ուրիշ տեղերէ է որ ճամբայ հանուեցան Միսիոնարաց եւ Եւրոպացւոց բաղում աշխատութեամբ եւ հոս հասան 350 օսմ. ոսկի ճամբու ծախքով. հոս ադոնց պատսպարուելուն տղէն կային ամառնային ու ձմեռնային հոյակապ տուներ, սակայն մի քիչ յաւելուածի համար է որ այս օբրիս 700 ոսկի ծախս կրնեն. 1200 ոսկի ալ անցեալ տարի միայն անուղղի համար գործածեցին. միայն այս Որբանոցը 15-20,000 ոսկիի կ'կարօտի մինչեւ որ տղաքը մեծնան, դաստիարակուին ու բանի գործի գան, եւ դարձեալ կա՛մ իրենց բարեկամաց կամ գործէին։

Գիտենք որ տղաքն հացէն աւելի սիրտ եւ մայրական գգուանք կուզեն. այս յարկը սովորական Որբանոց չէ եւ մեր որբերն ամէն Որբանոցի մէջ չեն աղբիւր, կ'մեռնի՛ն. սրտերնին վերք կայ. այս յարկը սիրոյ եւ գթութեան տուն մ'է. մարդ կ'հիանայ այս քոյրերուն մեր պզտիկներուն վրայ ունեցած ինքնաբուղխ սիրոյն համար. միշտ իրենք կ'հսկին հիւանդներուն, ամիսներով կ'մնան հիւանդի մը քով միշտ անտրտունջ միշտ ժպտուն. Ս. Հայր, մե՜ծ է՜նչ ըրէ՜ք տառնց. ասոնք այս անշահախնդիր ծառայութիւնը, Պետութեան մը եւ կամ մի ուրիշ ազգի ընէին, մինչեւ հիմա կուրծքերնին պատուանշաններով կ'ծածկուէր. մենք ի՛նչ ըրինք. է՛հ. մենք ալ ոմանց երեսը թուքով, մուրով ծածկեցինք. խօսքս մեր տգէտ թղթակիցներուն համար է։ Ս. Հայր, կարենայ Մր. Ր. Չէյմպրսը լաւ կ'ճանաչէք, որոյ համար, անցեալ օր Ձեր Սրբազնութեան մի մօտ բարեկամը՝ Լուս. հայ մը, իրաւամբ երկրորդ Ներսէս անունը կուտար. կ'վայլէ՞ր ուրեմն, կարենայ մէկ թղթակցութեամբ, չըսեմ մի պաշտօնական գիրով, այնքան բարերար, այնքան անձնուէր, Ազգիս այնքան օգտակար մէկ անձն եւ իր պատուական գործը նշաւակել եւ կասկածելի ցուցնել. նոյնպէս նկատել տալ այս կարգի ամէն ձեռնարկ՝ Բողոքականաց շահագործել էն։ Ինչպէս վաւերեցաւ Բարբարոս Ասուէրոսն իր ծառայ Մուրդքէին հետ. մենք ի՛նչ ըրինք Մր. Չէյմպրսին, Տքթ. Չէյմպրսին, Տքթ. Պարնըմին, Մր. Փիթին, Միս Շէֆֆըլին եւ իրենց ընկերներուն, Քրիսչըն Հէրալտին եւ նմաններուն։

Տիրացուեաններու աշխարհահռչակ ընկերութեան նախագահը Մռ. ... գրեց տեղւոյս Ս. Առաջնորդին եւ ինձ շատ յարգալից նամակներ, փառահեղելով մեզ թէ իրենց յանձնուած մեր զաւակները կրօնական պարտականութիւններն խղճի մտօք եւ ազատօրէն պիտի կատարեն են. մենք ի՞նչ գրեցինք։ Պէտք չէ՞ որ մեր Պատրիարքարանն եւ Ազգապետարանն ալ բան մը գրէ ասոնց, եւ գրածն առաջին անգամ մ'իյն Բողոքականներուն։ Եւ ո՞չ ապաքէն այս աւելի օգտակար պիտի ըլլայ. դեռ հոգալու բազում որբ ունինք. խնամելու համար միլիոններու կ'կարօտինք. ինչո՞ւ ուրեմն Պատրիարքարանն անոնց աղբիւրներուն հետ թղթակցելու այս պատուական առիթը կորսնցնէ։ Շատ անգամ ժամանակին յայտնուած երախտիքն յաջս Եւրոպացւոյն, պատուական յանձնարարական մ'է. անշուշտ Պատրիարքարանն յետաձգեց այսպէս ընել թագուն պատճառներով. արդեօք կ'գտնուի՞ն մեր մէջ տակաւին որ գայթակղած լինին Հայրապետին մէկ երախտագիտական կոնդակին համար՝ որ անցեալները շնորհք ըրաւ. եւ նորէն գայթակղին երբ մեր լրագիրներն ալ չքարկոծեն այս օտար բարերարներն, եւ Պատրիարքարանն ալ ելնէ օրհնէ։ Այս կարգի մարդոց համար կ'գրեմ հետեւեալը.—1. Ալ չվախնանք. փորձեցինք մեր 19,000 զաւակներով թէ այս մարդիկը մոլորեալ չեն. Սոյն 19 հազարը, մեր հարուստներուն եւ քահանաներուն զաւակն է, Ամերիկեան Գօլէճ եւ վարժարաններուն մէջ. ոմանք գիշերօթիկ. չէ՞ որ ասոնք բուռերով ալ ոսկի կ'տանին, եւ օր մ'ալ չեն պահանջեր որ Հայ քահանան երթայ կրօն. դաս տայ. հիմա կ'ելնի՛նք այսքան աղմուկ կ'հանենք. մեր զաւակներէն ո՛րը բողոքական ընել փորձեցին. ո՛րն հաւատքէն հանեցին. ո՛րը գերմանացի եւ անգլիացի ըրին, որ կ'ելլենք այս որբերը կ'թուանաւորենք խորական ժանտ ոգին սերմանելով։ Իրօք, որբին հաց տուող չըլլար, խրատ տուող շատ կ'ըլլայ եղեր։ Դուք գիտէք Ս. Հայր որ եթէ այս որբերուն եղած շնորհքը բաց ըլլայ ամէնուն, երկու օրէն մեր հարուստ դասակարգը կ'լեցնէ այդ օտար կրթարաններն, ու չեն ըսեր թէ հոդ քահանան կրօն. դաս չի տար։ Մեր տղաքը բողոքական չըրին. Հայութենէն չհանեցին, լեզունին, պատմութիւննին սովրեցուցին. նոյնն անշուշտ պիտի կատարեն նաեւ այս անտէր որբերուն, որոց հայրն ամբողջ հասարակութիւն եւ երկինքն Աստուած է։

2. Ալ չվախնանք. աս մարդիկը փորձեցինք նաեւ ազգովին։ Այս մարդիկն ալ բողոքական ըրած չունին. աշխարհ գիտէ որ եթէ անոնք այսպիսի մի թագուն խորհուրդ ունենային, այս փոթորիկներու մէջ անշուշտ Ազգը կիսած էին. խորհող մը չկայ թէ այս մարդիկն այսքան պատուական միջոցներով տե՞ղ մ'ալ չգտնուեցաւ որ հոն յիսուն ընտանիք, հինգ ընտանիք, մէկ ընտանիք բողոքական ընէին. իսկ իրողութիւնը ճիշդ անոր հակառակն է։ Այս երկու անջատեալ մարմիններ ալ սկսած են սիրով իրարու եկեղեցի երթալ. կրթական գործերնին միացնել. բողոքականը քահանայ օծել կուտայ իր դրացիին համար եւ ինք անոր ապրուստը կ'երաշխաւորէ եւն. եւն։ Ուրեմն թողունք նախապաշարումները, հին հին խորհուրդներն, երեւակայականը. մեր սուրբ գիտցած եւ տեսածին համեմատ վեհանձնաբար շարժինք. մեր ցաւերը մեզի բաւական չե՞ն, ուրիշ նոր ցաւեր չհանենք։ Ալ չխկատենք այս մարդիկը մարդորսի եւ թշնամի, այլ բարեկամ անշահախնդիր, եւ սպասենք որ մեր ամենասիրելի Պատրիարքն եւ Ս. Կաթողիկոսն օրհնէն մեր որբերն ու անոնց օգնող ընկերութիւններն եւ անհատներն. այս է օրինաւորն, այս է բանաւորն եւ օգտակարը։

Բ. Իսկ իմ երկրորդ թելադրութիւնս է մեզ մտածել ազգային որբանոցներուն համար. գիտեմ քիչ շատ թէ ինչ ըրած է եւ պիտի ընէ ազգն այս սիրուն որբերուն համար։ Անցեալ օր Բիւզանդիոն իրաւամբ կ'ողբար Ատարազարի ազգայնոց չարաթական 100 ոսկիի չռայլութիւնը։ Ո՞հ. եկէք Իզմիրի մէջ տեսէք միլիոններուն չռայլութիւնն եւ ունայնամտութիւնը. տեսէք թէ ինչպէս օրական հազարաւոր ոսկիներ կ'ծախսեն միայն խոլ գգուելու ու անշահ կիրքերը սնուցանելու։ Ասոնցմէ շատերը տակաւին լսած (սրտով) ալ չեն թէ աշխարհի վրայ արցունք կայ, որբ կայ։ Իզմիրցին հակառակ Սրբազան Առաջնորդին այնքան թախանձանքին, որբերու մասին տակաւին պատուաբեր բան մը ըրած չէ. սակայն փառք Աստուծոյ, տեղւոյս զգօն երիտասարդութիւնը մօտերս ոտքի ելաւ. այժմ կ'խորհի եւ կ'գործէ ալ 20-30 որբի համար բան մ'ընել. սակայն գիտնալու ենք թէ Իզմիրի համար առ նուազն 1000 որբ կ'իյնայ։ Իզմիրի հայերը 500ն հանգիստ կրնան հոգալ։ Ահաւասիկ ցաւը մե՛ր մեռելութիւնն է. երանի՛ թէ քահանային կրօնական դասախօսութեան կարօտը մեր ժողովուրդն անկեղծութեամբ քաշէին, կրօնային հուր ունենային։ Լսած եմ որ Կ. Պոլսոյ եւ շրջակայից հայերն այս մասին աւելի առատաձեռն գտնուեցան, եւ թէ ինչպէս Պատրիարքարանը փութով եւ նախանձայուզութեամբ գործի ձեռնարկած է. առ այս մի քանի խոնարհ թելադրութիւններ ունիմ, եւ աս սոսկ որբերուն սիրոյն համար։

1.— Ինչպէս ատենօք ի Կ. Պոլիս սովորոց Ցանձնախումբ մը ունէինք, հիմա ալ պէտք է մեզ կեդրոնն ունենալ մի Որբախնամ մարմին, յար եւ նման Միոյ. Ընկերութեանց կեդրոնի Ցանձնախմբին, որ բոլոր որբանոցները կեդրոնէն հոգայ։ Ասիկա վանք եւ դպրոց կառավարելու պէս չէ. մեծ գործ է։ Թէ՛ դրամական եւ թէ բարոյական ծանր պատասխանատուութիւններ ունի. գործը միայն սկսիլը չէ, այլ շարունակելն է. տղաքը կերակրելը չէ, այլ անոնց հայր մայր ըլլալ, եւ զանոնք շնորհքով մեծցնել եւ մարդ ընելն է։

2. — Երկրորդ թելադրութիւնս է այն Ցանձնախմբին մէջ ընդունիլ մի քանի Եւրոպացիներ, — Միսիոնարներ, եւ այլն։ Գիտեմ որ բառս անգործադրելի բան չէ, անոնք յանձն կառնուն երբ ազգը խնդրէ, այդ մարդիկը շատ ալ վարժ են այսպիսի գործերու, միայն Լոնտրայի մէջ 2 հազար տարբեր տեսակ բարենպատակ ընկերութիւններ կան. վարժուած են գործել գործ մը որ շահ չի բերեր անձին, եւ մարդասիրական է։ Անոնք ի՞նչ դիւրութիւններ չէին կրնար ընծայել խորհուրդին ու գանձին, եւն. Անոնց ներկայութիւնն իսկ բաւարար ազդեցութիւն մը ունի մեր իններուն վրայ։

3. — Իմ երրորդ թելադրութիւնս է գործել որդեգրի կամ սանի սկզբունքով։ Այս գործը սովորոց գործին նման մէկ երկու տարիէն ի գլուխ ելլելու, լմննալու գործ չէ. աս առ նուազն 10—15 տարիներու գործ է։ Գործ մը որ տարիէ տարի կ'մեծնայ, որբերուն մեծնալովն եւ ընդհակառակը կ'կորսնցնէ իր կարեւորութիւնն հանգամանքութեան ժամանակցող հայ սրտերուն մէջ եւ եկամուտն. ի՞նչ պիտի ընենք այն ատեն մեր ժողված տղաքն, ի՞նչ աճապին ծախքի կ'կարօտի՜նքան տղայ մեծցնել. եւ առ նուազն այնքան պահելու ենք. ասոնք մարդ ընել, ուսուցանելու համար մէկ ու կէս միլիոն ոսկի կ'կարօտինք. ասոնց համար աս ալ կէս չերթար, եթէ իւրաքանչիւրը պահենք եւ դաստիարակենք տարին միայն 5 ոսկի ծախքով, 15 տարուան մէջ 1,500,000 ոսկի կ'ընէ։ Միլիոններուն ձայնը մեր շունչը կը բռնէ. սակայն իմ առաջարկածս, սանհայրի, հոգեզաւակի սկզբունքը, շատ աւելի դիւրին եւ ապահով է. Գերմանացիք այսպէս կ'հոգան հոս իրենց յանձնուած հայ որբերը։ Հոս Որբանոցի աղջիկները Գերմանիոյ մէջ մայրեր ունին, գիտեն իրարու անունները, նամակներով ալ 5 մայրեր ունին, քան զի անոնք եսամիա չեն. ընկերակցիլ կ'սիրեն. Գերմանիոյ մէջ 5 աղքատ տիկիններ միաբանիլ ու երաշխաւորեր են այս տեղի մէկ որբին 10—15 տարուան ծախքն։ Ընդհանրապէս Իզմիրցի Հայն ամէն տեղ մեր ունեւոր դասակարգը չէ բազմաչուրք. արդ ժամ է որ ասոնք մէջմէկ հոգեզաւակ որդեգրեն, Որբանոցներու մէջ պահուելու. տուներու յանձնուածներն այսքան ապահով չեն։ Այս դրութեամբ Ազգը շատ միամիտ կ'ըլլայ այս գործին համար. եւ այս մայրն այնքան շուտ իր այս որբն երեսի վրայ չի կրնար ձգել, որուն հայր ինք պատասխանատու եղած է։ Այսպէս մեր Որբանոցները կ'միամտին ... թէ պանքաներու մէջ (հայ) ոսկի գումարներ պահած լինին։ Ուրեմն չվխլլատուրենք մեր բարերարներուն սրտերը. քաջալերենք մեր որբերուն Որբանոցներն. որո՞ն ձեռքն ալ ըլլայ, մեր նկատենք անոնք։ Եթէ ցաւեր ունինք, դարմանենք պատշաճօրէն եւ բարեկամօրէն. սիրենք ամէն անոնք որ Ազգին ճշմարիտ բարոյական զարգացման համար կ'գործեն։ Զանազանենք մարդասիրութիւնը մարդորսութենէն։ Միսիոնարի եւ Միսիոնարի, Միսիոնարութեան եւ ուրիշ Միսիոնարութեան մէջ եղած անհուն տարբերութիւնները չմոռնանք։ Նոյնպէս հզօր խոհական միջոցներ ձեռք առնենք մեր անխնամ թողուած բազմաթիւ որբերը շատ օրէն լաւագոյն կերպով գգալու։ Ես կարծիք ունիմ թէ Միսիոնարաց մեր մէջ գործառնութիւնը չափաւորելու միակ ճամբան (եթէ կան զոր փափաքողներ) անոնց ըրածն եւ ընելիքը մե՛ր ընելն է։ Եթէ ուզենք խոհական միջոցներ ձեռք առնենք, անոնց եկած սատկն ալ ուղղակի մեր ձեռքը կուգայ։ Քրիստոնեայ աշխարհը նաեւ մեզի կուտայ իր մարդիկն իբրեւ դաստիարակներ եւ Տիգրանէններ, որ գործեն ձրի մեր որբանոցներուն մէջ, եւ վարժարաններուն մէջ, մեր հիւանդանոցներուն մէջ, մեր վերչութեան տակ (բառ մասին)։ Եւ այդ կրնանք ընել առանց եկեղեցափոխութեան։ Պէտք եղածը քիչ մը խոհեմութիւն, քիչ մը խոհականութիւն եւ քիչ մ'ալ անմեղ, անմիտ եւ ազգօգուտ ազատամտութիւն է։

Ս. Հայր, յոյժ երջանիկ պիտի ըլլամ երբ հանդերձեալին մէջ տեսնեմ թէ՝ գէթ մէկ որբ օգտուած է իմ այս տկար գրութեամբս, զոր Ձեր կարող ձեռքին եւ օրհնութեան կ'յանձնեմ։ Ես ալ ինչ որ ունիմ ան կուտամ, եւ կ'մնամ, Ս. Հայր, ծառայ Ազգիս եւ Ձեզ

ՅԱԿՈԲ Մ. ԹԱՇՃԵԱՆ
Նախկին Երէց Կարնոյ եւ այժմ Զմիւռնիոյ Հայ Բողոքականաց

Յ. Գ. Նկատելով թէ սոյն գրութիւնս կ'վերաբերի նաեւ հասարակութեան, ընդօրինակութիւնը կ'ղրկեմ մի քանի թերթերու, օգտակարութեանը համար հայցելով Ձեր օրհնութիւնը։ Նոյնը

(*).—Ասիկա այն կարեւոր պաշտօնագիրն է զոր երէկ ծանուցեր էինք մեր Ազգ. Լրոց շարքին մէջ։ Պատուելի Ցախորի գրութիւնը գրեթէ նոյնութեամբ կ'հրատարակենք (ի բաց առեալ վիճակագրական են. մէկ-երկու բառ), առիթ ունենալու համար որ վաղուան թուով մեր ալ հայեացքը յիշվին պարզենք նոյն խնդրոյ վրայ։ Ծ. Խ.

ԹԷ ԻՆՉ՛Ի ՄԵՐ ՏՂԱՔ ԲԱՐԵԿԻՐԹ ՉԵՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱՊԷՍ

Կարդացի, Օրիորդ, ձեր յօդուածը Բիւզանդիոնի 15 մայիս թուոյն մէջ ուր ձեր ստորագրութիւնը պահել ուզած էիք համեստութեամբ։ — Այո՛, Օրիորդ, մեր տղաք, բաղդատելով Եւրոպացի հասակակից տղոց հետ, նուազ բարեկիրթ, նուազ նկարագրի տէր կը գտնենք։ Այս սխալ եւ ցաւալի անհասկնալի մնացած իրողութիւնը թափանցելու մտօք պատճառներ կ'որոնէք եւ կ'հասնիք սա եզրակացութեան.— 1. Ծնողաց անհոգութիւնն անփոփոխակցօրէն գոյացած. 2. Դաստիարակաց, դասատուաց եւ տնօրէններու նուազ քաղաքավար վարմունքն ընդդէմ ուսանողին, որուն արժանապատուութիւնը նկատի չառնուիր, կ'ըսէք, մեր վարժարանաց մէջ։—Ասոնք մինչեւ աստ ճանի մը պատճառներ են անքաղաքավար ընթացքներու երեւան գալուն եւ ունակութիւն դարձած անհաճոյ վիճակին։ Կրթական գործին մէջ ստանամ փորձառութիւնս քիչ շատ իրաւունք կրնայ տալ քիչ մը վճռական կերպով խօսիլ այս խնդրոյ վրայ։ Այն պատճառներ, զորս ցոյց տուած էիք, ունին իրենց պատճառներն ալ։ Անշուշտ կ'ընդունիք թէ հոգեբանութիւնը կ'որոշմադրէ փնտռել ամէն բանի պատճառին պատճառն եւ դեռ երկրորդական ու երրորդական պատճառներ ալ։ —Արդ, զբաղինք քիչ մ'այս պատճառներով։— Աշակերտք քաղաքավար ու բարեկիրթ չեն ըլլար, վասն զի անոնց հետ չխօսիլով, սաստելով, նախատելով, պատժելով, ծեծելով եւն. կ'վարուին։—Ինչո՞ւ այնպէս կ'ընեն=վասն զի աշակերտք չեն սորվիր, չեն աշխատիր, անառակ են, եւն։ — Ինչո՞ւ այսպէս կ'ըլլան ուսանողներ=վասն զի դպրոցներու մէջ օրական 3—4 ժամ միայն դաս կ'աւանդուի, մինչ հոն կ'մնան կը փակուին 10—11 ժամ օրն ի բուն.— Ինչո՞ւ երկար ժամեր կ'փակուին տղաք =որպէս զի տունն անառակութիւն չընեն. հապա՞ . . . դպրոցը։ Այս պատճառներն աչքի առջեւ ունենանք եւ կրթական պաշտօնեաներէն պահանջենք որ աշակերտաց ետին ու անոր արժանապատուութեան չդպչին. «Խնդրեմ, Պարոն Հրանդ, անդրկենդ նստէք. կ'աղաչեմ Պարոն Հրանդ աշխատեցէք, Պ . . .։ Գրելը դիւրին է, կարդալն անկէ ոչ դժուարին, բայց գործադրել յոյժ դժուարին է արդարեւ։ Սակայն այս յոյժ դժուարին պարագան ալ դիւրացնել պէտք է խորհինք։ Ուսումն. Խորհրդոյ Կազմական Կանոնագրին համաձայն աշակերտք թէ՝ դասատուութեան եւ թէ սերտողութեան համար 6 ժամ միայն պէտք է մնան դպրոցի մէջ. օրուան մնացած մէկ-երկու ժամերն— ամառ ատեն—զբօսանքի պէտք է յատկացնել, կ'գործադրուի՞ սակայն. ո՛չ. ժամը 8—5 եւ տեղ տեղ 7 1/2—6 (տասն տասնը մէկ ժամ) դպրոցի մէջ կ'պահեն ուսանողներն եւ անոնցմէ կը պահանջեն որ հանդարտ ըլլան, աշխատող, քաղաքավար, բարեկիրթ եւն. հաւատացէք որ ասիկա անկարելի պահանջել է. 3-4 ժամ դաս առնելու համար 10-11 ժամ դպրոցը մնա՛լ Արդի Ուսումն. Խորհուրդն ալ չընդունիր պահել տղաքները դպրոցի մէջ 7-8 ժամէն աւելի՝ նախորդին հետեւողութեամբ, սակայն հակառակը վարուողներուն ալ բան չըսեր պաշտօնապէս։ Մենք կ'փափաքէինք որ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդն հաճէր յայտարարել միանգամ ընդ միշտ թէ ժամը քանի՞ն պէտք է բացուին դպրոցներ եւ քանի՞ին պէտք է փակուին անոնք օրուան մէջ։ Նոյնպէս կէս օրուան արձակուրդն ո՞րքան միջոց պէտք է գրաւէ։ Ձմեռ ատեն գիտած եմ թէ տղայք աւելի պարտաճանաչ աշխատող եւ քաղաքավար կերեւին, քան թէ ամառը. պատճա՞ռ. ձմեռը դպրոցին մէջ քիչ ատեն մնալով կ'զգան թէ միջոց չունին կորսնցնելու եւ միշտ կ'աշխատին տղաք։ Ոմանք կ'առարկեն թէ տղաք տուներու մէջ չեն աշխատիր եթէ ազատ ձգուին. սխալ է ասիկա։ Ձմեռ ատեն ուսանողք (8—3) եօթն ժամ միայն կ'կենան վարժարանի մէջ, դաս կ'առնեն, դաս կուտան եւ կ'մեկնին. դասեր միշտ գոհացուցիչ վիճակի մէջ կ'ընթանան. մինչդեռ ամառն, ամէն կերպով, ձմրան հակառակը կ'պատահի. եւ ասոր պատճառ կ'նկատեմ ուսանողներն երկա՛ր ժամեր փակել, պահելով ձանձրացնելնիս։ Կ'յիշէ՞ք ձմեռը ամէն ի լուսոյն աշակերտք կ'վազեն վարժարան սիրով, եռանդով ու աշխուժով. ընդհակառակն ամառը լուսնալէն 3 ժամ յետոյ ակամայ կ'քալեն կարծես դէպ ի վարժարանի կողմ. վասն զի 10—11 ժամ բանտարկուելու կ'երթայ տղան որ դառնալը ծանր, որ աւելի համոզում գոյացնել կարի դժուարին է։ Եւ թէ ա՛յս իսկ պատճառով դառնացած կամ երեւուն, դպրոցի մէջ, զգացած յուզմունքէն տակաւին չչէզոքացած դաստիարակին, ուսուցչաց եւ տնօրէնի անախորժ ազդեցութեան տակ մտնել կ'երթայ տղեկը։ Եթէ այս այսպէս շարունակուի, տղաք միշտ դպրոցէն զզուած պիտի ըլլան, պիտի թերանան իրե՛նց դէմ գործածուած խիստ ու խստագոյն միջոցներ. պատիժներ պատճառ պիտի ըլլան անբարեկիրթ պատասխաններ արտադրելու, որք մատաղ հասակի մէջ այս կերպ վարժուելէ յետոյ դժուարաւ կ'ուղղուին ի վերջոյ։— Աշակերտներն եթէ միայն պէտք եղածին չափ պահենք վարժարանի մէջ ու չձանձրացնենք, թերացող, յանցանք գործող պիտի չըլլան, ընդհակառակն. կրթական պաշտօնեայք ալ զայրանալու պատճառ չունենալով սէր ու համակրանք ցոյց պիտի տան աշակերտաց, որք պիտի զարգանան յաւէտ այնի սիրով։ Սակայն պիտի ըլլա՞յ արդեօք ասիկա։ Դեռ չա՛ս ուշ։— Զատկին է կամ Բարեկենդանին. — Ա՛մա՛ն միւսօր, դպրոցն ե՞րբ կ'բանաք. = Ի՞նչ կայ.— Ամա՛ն, տուէք պահենմ սա տղայը վրանուս երթա՛ն դպրոց թէ ի՛նչ կ'ըլլայ թող ըլլայ։(*)

ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

(*).—Բերայի Եսաեան Վարժարանին ուսուցչին այս կարծիքներուն վրայ մեր դիտողութիւնն ուրիշ անգամ։ Ծ. Խ.

ՇԵՐԱՄԱԳՈՐԾ ՀԱՅ ՏԷՐՏԷՐԸ

Շի՞տա՛կ բան է որ ծալլապատիկ նստած սպասենք միշտ որ յառաջդիմութեան ամէն բարիք Եւրոպայէ գան մեզի.— ո՛չ անշուշտ, մենք ալ մարդ ենք, պէտք է որ մենք ալ քննենք, փորձենք եւ անձնական փորձառութենէ օգուտ քաղենք։ Գիտենք թէ եղեամը, թթենեաց նորածիլ բողբոջներուն հինաւուրց թշնամին է. Նո՛յն իսկ այս տարի, այդ թշնամին առիք տեղ մեծ աւերումներ ըրաւ ի մեծ դժբախտութիւն շերամապահներու, որոց այս մասին անհոգութիւնը դատապարտելի է իրօք։ Վախճանեալ Տ. Հայրս, 35 տարի առաջ մեծ համբաւ հանեց շերամապահութեան մէջ, ինչպէս իր սուրբ պաշտօնին նոյնպէս եւ այդ արհեստին մէջ հաւասար յաջողութեամբ փայլեցաւ։ Ան գտած էր եղեամը գինովթափ ընելու հնարքը։ Ի՞նչ կ'ընէր.—Երբ թթենիք բողբոջէին,

կ'սկսէր ամէն գիշեր, Թթաստանին մէջն ու չուրջը, տեղ տեղ, հրկ-երկու հօխայի չափ յարդ լեցնել ու կրակել. ասոնց մուխը կ'ծաւալէր ամբողջ պարտէզին մէջ, և արդէն չիլինալով վեր բարձրանալ, մինչեւ հետեւեալ օրը կ'պահպանէր ծառոց նորածիլ բողբոջները: Այսպէս կ'ընէր 15—20 գիշեր, մինչեւ որ ա՛լ համոզուէր թէ ծառոց տերեւները՝ զօրացած՝ կրնային անվտանգ դիմադրել եղեամին չահատակութեանց: Ո՛րքան դիւրին բան. ծախքն ալ բան մը չէ: Ասկէ զատ, երաշտութեան ատեն, տերեւները մաքուր ջրով լուալէ վերջ կուտար չերամներուն. «Գիշերուան շաղը, կ'ըսէր, ցերեկուան փոշիին հետ միացած՝ թունաւոր անմշմարելի խաւ մը կ'գնէ տերեւներուն վրայ, ուստի պէտք է լուալ:» Այսպէս կ'ընէր նաև սայլով կամ գրաստով կրուած տերեւներուն. և երբ օդը չափազանց տաք ըլլար, չերմանոցին պատերն ու յատակները զով ջրով կ'թրջէր չորանալ և օդը կ'զովացնէր: Ահա այս և այս օրինակ անձնական հնարքներով՝ Տ. Հայրս ամէն տարի կ'ըլլար առաջին և առաջնակարգ խոզակահանն, երբ—չեմ գիտեր չիտակը—Թերեւս Պ. Բաւթէօ իր դպրոցական չրջանին մէջ էր առաջին: Այն ատեն մեծմեծ առաջին կ'ըսէր. «Տէր պապան իրեն պէօձէկներուն վրայ կ'կարդայ ոէ, անկէ համար խաս կ'ըլլայ»։ —Ասկէ ...մութիւն եղաւ քաղցրութեան կոտրել ...չերամի վրայ . . . : Այս տողերս թերեւս օգտակար ըլլան եթէ ոչ այս տարուան, գո՛նէ յաջորդ տարիներու համար. ուստի կ'խնդրեմ, Տէր Խմբագիր, որպէս զի բարեհաճիք ներկայիս անկիւն մը չնորհել Ձեր օգտաշատ թերթին մէջ: Ծառայ Մ. Յ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

Աստարագար, 19 մայիս 97

Ի. Ս. Լ. Թաղ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԹԵՍԱԼԻԱ ԵՒ ԿՐԵՏԷ

Վերջապէս երկու օրէ ի վեր սուրհանդակները կանոնաւորուած են, և եւրոպեան լրագիրները ծրարները չորս ընդունելէ ... են նորանոր ծանօթութիւններով օրուան այն երկու խնդիրներուն վրայ, Թեսալիա և Կրետէ: Մասնաւորաբար անգլ. թերթերը չատ կ'զբաղին Թոփհանէի Դեսպանախորհրդին խորհրդակցութիւններով, բայց ասոնք տակաւին եւք մ'ունեցած չըլլալով, մինչեւ որ Կայս. կառավարութեան կողմէ պաշտօնական և վերջնական որոշումները չծանուցուին, աւելորդ է այն մասին բան մը գրել:

Ինչպէս երէկ կ'ըսէինք մեր Քաղաքական Լրոց քաղուածին մէջ, Թեսալիոյ վերակազմութիւնը մեծ խնդիրն է որ կ'զբաղեցնէ եւրոպեան մամուլը: Օսմ. իշխանութիւնք ամէն պատրաստութիւն կ'կատարեն և ամէն միջոց ի գործ կ'դնեն՝ նոր վարչութիւնն ամուր հիմերու վրայ զետեղելու համար հոն: Մի կողմէ ձեռնարկուած է Թեսալեան երկաթուղին միացնելու Մակեդոնիոյ օսմ. երկաթուղիին հետ, որ ա՛յնքան օգտակար եղաւ Էտհէմ փաշային՝ իր զօրքին և մթերքին չուտափոյթ փոխադրման համար: Աթէնքի լրագիրը կ'գրեն թէ իբր 20 հազար Մակեդոնացի գեղջուկ արդէն լեռներէն անցնելով Թեսալիա մտած և հաստատուած են Հելլէններուն թողած գիւղերուն մէջ: Յորեններն և այլ արմտիքը չուտով հասուննալու վրայ են, և այս գեղացիներ կ'սպասեն զանոնք հնձելու. զի պաշտօնական յայտարարութեան համեմատ, եթէ հելլէն գեղացիները ժամանակին չդառնան իրենց տուները ու տեղերն, անոնց բերքերն երեսի վրայ պիտի չթողուին, այլ ուրիշները պիտի հնձեն զանոնք: Աթէնքի լրագիրը փոխանակ յորդորելու գեղացիներն որ Թեսալիա դառնան, հակառակը կ'ընեն, վախնալով որ անոնք եթէ հոն դառնան, հարկ պիտի ըլլայ որ մասնակցին արդի վարչութեան պահպանման համար ստորագրուող հանրագրերուն: Միւս կողմէ, Թեսալիոյ գաղթականք չատ խեղճ են, և եթէ խնդիրը չուտով չկարգադրուի, տարի մը թշուառութեան պիտի դատապարտուին:

Թայմզ իր վերջին յօդուածներէ միոյն մէջ կ'ըսէ թէ

«Էթնիքէ Էդէրիայի ոյժերը պատերազմէն եւքն աւելի նշանաւոր հանդիսացան քան պատերազմին ատեն: Այն գաւառին մէջ ուր գլխաւոր երկու բանակները դէմ առ դէմ կեցած են (ի Փթիոտիս), գործերուն վիճակն ողբալի է: Անկանոններ եւ զասալիքներ կ'կողոպտեն գիւղերն և կ'աւերակեն ամբողջ գաւառը: Հելլէն կառավարութիւնն հրամայեց որ Էթնիքէ Էդէրիայի ամէն կամաւորք և այլ անկանոնք զէնքերը թողուն, և իրենց տուներն ու տեղերը դառնան: Կանոնաւոր բանակի սպաներուն հրաման տրուեցաւ խիստ միջոցներ ձեռք առնել՝ գեղերու եւ ագարակներու ապահովութեան վերջ տալու: Եթէ անկանոնները չուզեն զէնքերնին թողուլ, բանի ոյժ պիտի գործածուի իրենց դէմ»:

Միւս կողմէ, հելլէն լրագիրք կը գրեն իբր թէ 300 հեծեալներ երեւցեր են չէզոք գօտիին հելլենական կողմը, և հելլէն ոստիկանութիւնը զանոնք հալածեր է: Գահաժառանգը բողոքեր է զինադադարին այս կերպիւ բռնաբարման դէմ: Ալբանացիներու խումբ մը բռներ է Թեսալիացի չորս Հրեայ, որոց երկուքն հարուստ, Լարիսա-Թրիկալայի ճամբուն վրայ: Երկու հարուստները վար դրուեր են և միւս երկուքը ճամբուեր են Լարիսա, իբր 600 ոսկիի գումար մը բերելու: Բայց այն չորս Հրեաներուն ազգականները, փոխանակ դրամը ցնծալու, կոչում ըրեր են հելլէն կառավարութեան, այն ալ պատասխաներ է թէ ինք անզօր է, պէտք է օսմ. հրամանատարներուն աղաչեն, որք կարեւորն անշուշտ տնօրինած են արդէն: Այս տեսակ անկարեւոր դրդյուներ խաղաղութեան չեն սպառնար, քանի որ երկրքին կառավարութիւնք որոշած են յարգել զինադադարը, մինչեւ որ վերջնական հաշտութիւն կնքուի:

Բրոյիս Աթենեան թերթն հետեւեալը կ'գրէ.

«Կ'լսենք թէ կառավարութիւնն որոշեր է քննիչ յանձնաժողով մը կարգել՝ պատերազմին պատճառած աղէտներուն քննութեան համար: Ի մասնաւորի ամէն անկողմնակալ և ձեռնհաս դիտողներ խստիւ քննադատեցին բանակին ընչական կարգադրութեանց բացարձակ թերութիւնը: Մի քանի օր առաջ Ջօր. Վասոս, տեսնելով որ վիրաւորական վիրարոյժ ... մնանք կ'ըսարեմեան ... բեռնը մը մէջ, ձերբակալեց զանոնք: Պ...աչ...ծ խնամքին բացակայութեան պատճառաւ, մեր հիւանդ և վիրաւոր զինուորք չատ տառապեր են: Հիւանդները վիրաւորներէն չատ են. զի երբ բանակն անպատսպար գիշերեց ի Տոմոքօ, տեղացող յորդ անձրեւէն, — որ թշնամիին հետ դաշնակցած ըլլալ կ'թուէր, — Թոքատապ և յօդացաւ պատճառելով, սոսկալի աւերումներ գործեց, և հիւանդանոցները լի են այս հիւանդութիւններէ վարակուածներով: — Ծնդ. Լեմպրիսի, որ Աթէնք դարձաւ հելլէն բանակն աչքէ անցընելէ ետքը, կ'յայտարարէ թէ իր կարծիքով մեր զօրքեր կարող են պաշտպանել զԹերմոբիլ և Եսա լերանց չուրքը թշնամիին յարձակումներուն դէմ: Աթէնքէ խոշոր թընդանօթներ ղրկուեցան Մոլօ և Թերմոբիլ»

Կ'երեւի թէ այն տեղատարափ անձրեւներուն թուրք զինուորք հելլէն զինուորներէն աւելի աղէկ դիմացեր են, որովհետեւ Թուրք զինուորաց մէջ գեղացիք են որ սաստիկ մեծամասնութիւն կ'կազմեն, և Անատոլուի ամէն ազգէ գեղացիներուն չարքաշութիւնն աւանդական է: Հելլէն թերթերը խոստովանեցան թէ Տոմոքոյի ճակատամարտին մէջ թրքական կորուստք 3,000 հոգին չեն անցած, որ այնքան մեծ զոհողութիւն մը չէ, երբ ձեռք բերուած յաղթութեան կարեւորութիւնն ի նկատ առնուի:

Որովհետեւ Զինադադարին երկարումը պատերազմի վիճակը չի վերջացներ, հելլէն պատերազմական նախարարն հրաման ղրկեց ամէն կողմ որ զօրապետք և այլ հրամատարք բաց ի հիւանդութենէ ուրիշ պատճառաւ արձակուրդ չտան իրենց ստորադասներուն: Պէտք է նաև իրենց ոյժերը կազմ և պատրաստ վիճակի մէջ պահեն յարաժամ, թէ յարձակողական, թէ պաշտպանողական գործողութեանց համար:

Կլասկոյի Համալսարանին դասախօսներէն Տքթ. Անթոնի Եանարիս, որ Կրետացի հռչակաւոր ապստամբապետ Հաճի Միխալի Եանարիսի հօրեղբօրորդին է, Կրետէի մէջ վերջերս պտոյտ մ'ըրած ըլլալով, մի քանի օր ալ ապստամբներուն հետ եղեր է Ալիքիանու: Մեկը փիլիսոփայ և տոքթոր, միւսն ապստամբապետ, ո՛րչափ հետաքրքրաշարժ եղած պէտք է ըլլայ իրենց խօսակցութիւնը: Տքթ. Եանարիս չափաւորութեան կողմը գտնուած ըլլալ կ'թուի. Անգլ. Թղթակցի մ'ըսեր է թէ Եւրոպեան Տէրութեանց դէմ կրետացի Քրիստոնէից թշնամութիւնը պակսելու վրայ է: Հիմա պատրաստ են զէնքերնին թողուլ և համակերպիլ վարչական նոր դրութեան, բաւական է որ իրապէս գործադրուի, ինչպէս կ'երաշխաւորեն Եւրոպեան Տէրութիւնք, և հակընդդէմ տարերք դէմ առ դէմ չդըտնուին այլ եւս: Տօքթորը գիտեր է որ նախանձու զգացում մը կ'տիրէ Աքրոդիրիի և Ալիքիանուի ապստամբապետներուն միջեւ: Աքրոդիրիի մարդիկը կ'ուզեն որ ընդհանուր ժողով մ'ըլլայ իրենց բանակետղը, մինչ Ալիքիանուի մարդիկը կ'ուզեն որ ժողովն իրենց տեղը գումարուի: Բայց թէ այն երկու մեծ տարերք որք կ'կազմեն կղզիին ազգաբնակութիւնն՝ իրարու հետ ինչպէս պիտի կենակցին նոր կազմակերպութեան մէջ, ամենափափուկ կէտ մ'է որոյ լուսաբանութեան համար այս պահուս չատ մեղան կ'սպասէ եւրոպեան թերթերու մէջ: Խնդրոյն տեւական լուծման համար, զանազան առաջարկներ ալ կ'ըլլան, որք կանխաւոր տհաս են դեռ:

Էֆիմէրիս Աթենեան թերթը կ'իմանայ թէ «Աթէնքի նոյնիրդ քաղաքապետ Մ. Միխայլի Մելաս պիտի հրաժարի Էթնիքէ Էդէրիայի նախագահութենէն: Բայց հիմա կ'ըսեն թէ զինք դատի ենթարկելու խօսքը կանխահաս է, թէեւ հանրային ծանօթ իրողութիւն մ'է որ հելլենական մեծ տագնապին մէջ ընդ որ անցաւ երկիրը՝ Մ. Մելաս չարաչար գործածեց իր դիրքին պատկանող մեծ ազդեցութիւնը: Բայց ինքնապաշտպանութեան համար Մ. Մելաս կ'առարկէ եղեր թէ ինք խոստացեր է բացորոշ խոստումով մը թէ Անգլիա Ցունաստանի օգնութեան պիտի գար»։ —Մեր կարծիքով, եթէ հաստատուէր թէ Անգլիա այնպիսի խոստում մ'ըրած էր Ցունաստանի, Լ. Սալզպըրի չուտով կ'տապալէր՝ զի բրիտանեան վարչապետը միշտ պնդեց թէ ինք խոհեմութիւն քարոզած է Ցունաստանի, և անգլ. կառավարական մամուլն արդարեւ Կրետէի խնդրին վերջին անգամ ծագումէն ի վեր գրեթէ հակահելլէն ընթացք մ'ունեցաւ՝ չքաջալերելու համար զՑունաստան: Թերեւս Մ. Մելասի «անգլ. խոստում» բառը Լոնտոնի Երեսփ. Ժողովոյ պալատէն 100 երեսփոխաններու քաշած քաջալերական հեռագիրն ըլլայ: Բայց արդեօք խորհելու չէ՞ր թէ անգլին 550 երեսփոխանք եւս կային որք չէին մասնակցած այն ցոյցին: Ինչ և է, եղաւ ըլլալիքը: Հիմա խնդիրն այն է որ հաշտութիւն պիտի գոյանա՞յ առանց պատերազմի վերսկսման, և եթէ քանի մը չաբաթ եւս պիտի տեւեն բանակցութիւնները, կ'ըսուի:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎ.— Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի և վեց Մեծ Տէրութեանց դեսպաններուն չորրորդ գումարումն, որ երէկ կէսօրէն յետոյ տեղի պիտի ունենար ի Թոփհանէ, չաբաթ օրուան յետաձգուեցաւ Թէվֆիգ փաշայի խնդրանօք:

—Դեսպանք երէկ գումարուեցան աւստրեան դեսպանատան մէջ ի Բերա:

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԻ պայմանագրութեան վրայ սա յաւելուածն եղաւ.— 1. Հելլէն նաւատորմը պիտի քաշուի օսմ. ջուրերէն և գրաւեալ տեղերու ջուրերէն: 2. Թէ՛ օսմ. և թէ՛ օտար դրօշ կրող նաւեր պիտի կրնան ազատօրէն երթեւեկել օսմ. նաւահանգիստներն և ամէն խուզարկութիւններէ զերծ պիտի մնան: 3. Պատերազմիկներու առեւտրական նաւերն իրարու նաւահանգիստ չմտնելու պայմանաւ ազատ են երթեւեկելու: Արդայի ծովածոցն երկու կողմին համար բաց պիտի ըլլայ: 4. Օսմ երկրաց և գրաւեալ չըրջանակին մէջ եթէ աւազակաց խումբեր երեւան ելնեն և եթէ հաստատուի որ ասոնք կառավարութեան կողմէ կազմուած են, զինադադարը չեղեալ պիտի նկատուի: 5. Զինադադարի պայմանագրութեան և ներկայ յաւելուածին տրամադրութեանց մէկը կամ մէկ քանին եթէ չյարգուին, զինադադարի պայմանագրութիւնը ջնջուած պիտի համարուի: Պատասխանատուութիւնն ալ պատճառ եղող կողմին պիտի վերաբերի:

ՕՍՄ. ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՀԻԿԻ ընկերութեան վարձած Րոմա չոգենաւն, որուն մէջ Տոմոքոյի ճակատամարտին վիրաւորուած 16 սպայ ու 140 զինուոր կան, այս առտու Վոլոյէ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց: Վիրաւորք հիւանդանոց փոխադրուեցան:

ԱՆԳԼԻՈՅ Կարմիր Խաչի ընկերութեան կողմէ երկրորդ անգամ 1800 ծրար ամերիկեան կտաւ, 65 ծրար ալ լաթ և հազար զոյգ գուլպայ նուիրուեցաւ օսմ. վիրաւոր զօրաց համար:

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը գրեց Եանեայի հրամատարին որ Բրէվէզայի բերդը պաշտպանելու համար քաջութիւն ցոյց տուող զինուորականաց անունները տեղեկագրէ, որպէս զի վարձատրուին:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ մէջ երկրորդ անգամ 600 ֆլորին հանգանակուեցաւ ի նպաստ օսմ. վիրաւոր զօրաց:

Դ. ԶՕՐԱԲԱՆԱԿ.— Երզնկայէ՝ փոխադրութեանց ծառայող վաշտ մը անցեալ Շբ. Տրապիզոն երթալով՝ կառքերը բերաւ Դ. զօրաբանակին յատուկ Մաուզերեան հրացաններն ու ռազմամթերքները:

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ Պազարները մին պիտի հաստատուի Երլտըզի չրջափակ պարտէզներէ միոյն մէջ: Երեք հինգշաբթի պիտի սկսի:

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԵՐԸ

ԶԻՆԱԴԱԴԱՐԸ.— Իմարէդի ամրոցին մէջ, յԵպիրոս, անցեալ Եշ. սա պայմանագրութիւնը կնքուեցաւ. —«Ցունաստանի կողմէ հազարապետ Սուցօ ու Վաքալոպուլոս և Թուրքիոյ կողմէ [illegible] մէջ համաձայնութեամբ կ'յայտարարեն թէ մայիս 19ին Իմարէդի մէջ կնքեալ պայմանագրութեան համաձայն, զինադադարի պայմանները թէ՛ ծովու եւ թէ ցամաքի վրայ նոյնը կ'մնան, ցորչափ տեւեն հաշտութեան բանակցութիւնք:»

ԱԹԷՆՔ, յունիս 4 Թամզ կ'հեռագրեն.— «Այս առտու կաթոլիկ եկեղեցւոյն մէջ պատարագ մատուցուեցաւ՝ պատերազմի դաշտին վրայ մեռնող հելլենասիրաց համար: Եկեղեցւոյն մէջտեղը չէկոյ մահարձան մը դրուած էր, որուն վրայ կար փայտէ դամբան մը՝ հելլէն դրօշով ծածկուած: Դամբանին վրայ դրուած էին ծաղկեփունջեր, արմաւենիի ճիւղեր և սուրն իտալացի հելլենասէր Սանդաբոզայի որ անկախութեան պատերազմին մասնակցեցաւ: Բոլոր նախարարք և մէկ քանի դեսպանք ներկայ գտնուեցան այս արարողութեան. եկեղեցին լեցուած էր խուռն բազմութեամբ: Կարիպալտեանք և Հելլենասիրաց Լէգէոնին անդամք մահարձանին չուրջ կեցած էին իբրև պատուակալ պահակ: Արարողութիւնը կազմակերպած էր ուսանողաց ընկերութիւնը:»

ԿՐԵՏԷ.— Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ անցեալ Եշ. Մր. Պալֆուր սա յայտարարութիւններն ըրաւ Կրետական խնդրոյն վրայ.— «Կարելի չէ բացորոշ բան մ'ըսել բանակցութեանց արդի վիճակին վրայ: Թէև Դանիայի դէպքն ողբալի է, սակայն պէտք է ըսենք թէ ընիկ յարձակողներն երկար ատեն գրգռուեցան իրենց քրիստոնեայ հակառակորդներուն կողմէ: Շատ յոռետես պէտք չէ ըլլալ Կրետէի գործերուն վրայ. բարեկարգութիւնն այն ատեն յուսալի է, երբ վերջ գտնէ առժամեայ այն դրութիւնն որուն Տէրութիւնք պարտաւորուեցան դիմելու: Կղզւոյն բնակիչներն այն ատեն միայն պիտի կրնան վայելել բացարձակ կազմակերպութեան արդիւնքն, երբ բաւականաչափ ոստիկան-զինուորութիւն մը կազմուի և լաւ վարչութեան մը տարրերն հաստատուին կղզւոյն մէջ:»

—Սթանտըրտ կ'իմանայ թէ Հանեա գտնուող իտալեան հետեւակազօրաց վաշտ մը հրաման ստացեր է պատրաստ գտնուիլ առաջին հրամանին Էրաքլիոն երթալու: Աքրոդիրիի և Ալիքիանուի (նախկին բանակետղ Հելլենաց) ապստամբաց պետերուն միջև անհամաձայնութիւն ծագեր է. Ալիքիանուի ապստամբապետը կ'պնդէ թէ ինք պիտի վարէ կրետէի չարժման անօրէնութիւնը:

—Հավաս սա հեռագիրը կ'հաղորդէ.

—«Դշ.էն Եշ. գիշեր, միջազգային զօրքը չարժման մէջ դնելու փորձ մը կատարուեցաւ՝ ի նախատեսութիւն ընիկներու կողմէ ... է խռովութեան: Ցասակորգիծն էր անմիջապէս պաշտպանել վառօդարաններն և Թաղերը՝ Աքրոդիրիի ապստամբք նաւակ մ'ուղղելով ծովակալներուն, ծանուցին թէ կղզւոյն ընիկ զօրքը մինչև որ չմեկնին, բանակցութեան պիտի չմտնեն: Ծովակալ Քանէվարօ Եէրարեգրա, Սիդիա ու Սրինալոնկա գնաց. աչքէ անցուց Ֆրանսացի զօրքերն, որք համակիր ցոյցեր ըրին իտալացի ծովակալին:»

—Հանեայէ կ'գրեն առ Բոյէդէլէ [illegible] թէ Կրետացի պետերու մեծ մասն որոշեց յանձնաժողով մը կազմել, որ իւրաքանչիւր գաւառի պատուիրակին հետ համաձայնութեամբ բանակցութեան պիտի մանէ կղզւոյն խաղաղեցուցման համար:

ԱԹԷՆՔԷ յունիս 8ին կ'գրեն առ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ թէ հելլէն կառավարութիւնն կ'զբաղի խնայողական խիստ միջոցներ գործադրելու վարչութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ՝ սկսեալ պետական պաշտօնեաներէ: Ուսուցիչներն ամսաթոշակ պիտի չստանան արձակուրդներու միջոցին որք դեռ պիտի երկարին: Ինչպէս անցեալ օր ալ ծանուցինք, նախարարութեանց և վարչութեանց պաշտօնեաներէ մեծ մասը պիտի ճամբուին և Երեսփ. Ժողովոյ պաշտօնէից թիւն ալ պիտի զեղչուի:

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆՑ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. Պոլսոյ Գործակալութեան.—ՋԷՅԹՈՒՆ.— Հելլենասիրաց Լէգէոնն արձակուեցաւ:

ԱԹԷՆՔ.— Լրագիրք իրենց երէկ իրիկուան թիւոյն մէջ հրատարակեցին Էթնիքէ Էդէրիայի գաղտնի մէկ չրջաբերականն, որուն մէջ ըսուած է թէ Ընկերութիւնը պիտի պաշտէ իր այն քարտուղարներն որք իր գործողութիւններն հրատարակած և Ընկերութեան դէմ խօսած են:

ԲՈԼՈՆԵԸ.— Հանեայէ կ'հեռագրեն առ Քէօլնիշէ Ցայդունկ թէ ծովակալք որոշեր են եւրոպական զօրքերով կղզւոյն ներսերն յառաջանալ:

Ֆրանկֆուրթ.— Ֆէլէ Ֆրայնէ կ'ըսէ թէ հաշտութեան կնքման գլխաւոր պայմանաց վրայ համաձայնութիւն գոյանալէ յետոյ, բանակցութիւնք պիտի չարունակուին ուղղակի Թուրքիոյ և Ցունաստանի միջև:

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԱԹԷՆՔ, 10 յունիս.— Պաշտօնապէս կ'հերքուի այն լուր թէ 1885ի պահեստի զինուորք իրենց տեղերը պիտի ղրկուին:

— Էօժէնի Նախկին կայսրուհին Աթէնք ժամանելով այցելութիւն տըւաւ արքայական գերդաստանին:

ԼՈՆՏՈՆ.—Բիւզէր Ծիտտէէ հեռագիր ստացաւ թէ մէկ քանի հոգի վարակուեր են ժանտախտի նշաններ ունեցող հիւանդութեամբ մը:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ Երեսփ. ժողովոյ անդամներէ մին առաջարկեց Թագուհւոյն յոբելեանին օրն Ուէսթմինըսթրի պալատան մեծ սրահին մէջ ութ հարիւր հոգինոց սեղան մը տալ, որուն ծախուցը համար այրերէն մէկ անգլիական ոսկի առնուլ և կիներէն քիչ մը պակաս. բայց այս ծախքը չատ գտան, զի այն օրը բարձրաւանդակաց վրայ տեղ գրաւելու, Սբբ Պօղոսի նաւահանգիստն երթալու և այլ ծախուց համար արդէն բաւական դրամ պիտի վատնուէր: Այս բողոքներու վրայ խորհրդարանական ճաշի գաղափարը մէկ կողմ թողուեցաւ:

—Լոնտոնի փողոցներու մէջ չինուած բարձրաւանդակներուն համար խնդիր եղաւ հրդեհի վտանգին վրայ: Մանաւանդ դիտել տրուեցաւ թէ Պատկերաց Թանգարանն ամենէն աւելի վտանգի մէջ է, որովհետեւ ամբողջ ճակատը ծածկուած է բարձրաւանդակով մը: Այս առթիւ հարցուեցաւ ջրանկիր զօրաց հրամատարին թէ ի՞նչ հրահանգ ստացած է. պատասխանեց թէ կարեւորը թէեւ տնօրինած է, բայց չի համարձակիր պատասխանատուութիւն ստանձնել: Հեռաձայնով կապուած իւրաքանչիւր կայանի մէջ աւազատարար սանդուխներ և ջրաններ կան, բայց արքայական թափօրին անցած փողոցներուն մէջ հրդեհ եթէ ծագի, ջրանկրաց խումբն երբեք պիտի չկրնայ բազմութիւնը ճեղքելով անցնիլ. հետեւաբար ժողովուրդը պէտք է զգոյշ և խոհեմ ըլլայ: Հրդեհի դէմ իբրև ապահովութիւն իւրաքանչիւր բարձրաւանդակի վրայ ջրանկիրներ պիտի գտնուին ջրալից դոյլերով: Պատկերաց Թանգարանին մէջ ալ ջրանկիրներ պիտի գտնուին պէտք եղած գործիներով:

Բարձրաւանդակներու չինութիւնք ամէն օր կ'ընդհատուին՝ որովհետեւ հիւսները ամօրական վարձքին տեղ, որ է ժամը 4½ ղրշ., 6 ղրշ. կ'պահանջեն, և գործադուլ կ'ընեն:

—Թղթատարական վերատեսչութիւնն յոբելեանի օրուան համար մասնաւոր կարգադրութիւններ ըրաւ, որպէս զի նամակ ցրուող պաշտօնեայք կարենան ամբողջ օրն ազատ ըլլալ: Այս որոշում հաղորդուեցաւ թղթատարական գլխաւոր պաշտօնէից որք հացկերոյթ մը կուտային: Այս առթիւ վիճակագրական սա տեղեկութիւնք ալ ներկայացուեցան. —Անգլիոյ թղթատարք անցեալ տարի փոխադրած էին 500 միլիոն նամակ, 60 միլիոն փոքր ծրար, 64 միլիոն Մանտա-Բոսդ 23 միլիոն անգլ. ոսկւոյ արժողութեամբ և 78 միլիոն հեռագիր: Թղթատարական խնայողական արկղն ստացած է վեց միլիոն աւանդ, որոց ամբողջութիւնը կներկայացնէ հարիւր միլիոն անգլ. ոսկի:

—Գերմանիոյ կայսրն ալ իր Օգոստ. Մեծ Մօր յոբելեանին հանդէսներուն մասնակցելու համար, մրցանակ մը հաստատեց Տուվրէն Հէլիկոլանտ կղզին կատարելի նաւարշաւի մը համար: Վիլհէլմ Բ. Բիլ պիտի երթայ անձամբ յանձնելու մրցանակն: Այս մրցումն ամէն տարի պիտի կատարուի անգլ. զբօսանաւերու միջեւ: Մասնակցողաց թիւը չատ պիտի չըլլայ, որովհետեւ ամէն մարդ ուրիշ աւելի փառաւոր նաւարշաւի մը կ'պատրաստուի: Մինչեւ հիմա 22 մրցողներ արձանագրուեցան որք յունիս 11/23ին Տուվրէն ճամբայ պիտի ելնեն. Նշանաւոր զբօսանաւեր ալ պիտի չմասնակցին. Նոյն իսկ Կալլէսի Իշխանը մերժած է իր Պրիթանիա նաւն որ Հուայթ կղզւոյն նաւարշաւին պիտի մասնակցի:

ԵՐԿՈՒ ՈՒՍԱՆՈՂՔ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ.— Լոնտոնի և Լիւքսէնպուրկի մէջ միևնոյն օրն երկու ուսանողք վերջ տուին իրենց կեանքին: Անցեալ Դշ. Լոնտոնի մօտերը 15—16 տարեկան ուսանող մը ճեպընթաց կառախումբի մը տակ նետուելով անձնասպան եղաւ: Ուղեւոր մը վականին պատուհանէն տեսաւ, անմիջապէս իմաց տուաւ, բայց մինչեւ որ օգնութիւնք հասան, մարմնոյն արիւնլուայ կտորուանքը միայն կրցան հանել վայրաշարժին տակէն: Քննութիւն կատարելով հաստատուեցաւ թէ Կիթէպրէզ Իվլենս անուն տղայ մ'է. երկու նամակ թողած է որոնց մէջ կ'ըսէ թէ օրուան միջազգային խնդիրներու առթիւ իր ունեցած կարծեաց պատճառաւ դպրոցական ընկերներն, որք մեծամասնութիւն կ'կազմեն, զինքը խստիւ կշտամբած էին, ըսելով որ քրիստոնեայ չէ, հաւատուրաց է, և այլն. մինչեւ իսկ դասատուներու առջեւ, որք անոնց համամիտ կ'երեւէին: Ուստի ինք ալ յուսահատելով որոշած էր վերջ տալ իր կենաց. Ներողութիւն կ'խնդրէր իր ծնողքէն եւ բոլոր զինքը սիրողներէն: Նամակին մէջ ցոյց տուած երեք դպրոցականներ, որք ամէնէն աւելի զինքը կշտամբած էին, ոստիկանութեան կողմէ հարցաքննուելով մասամբ հաստատեցին նամակներու պարունակութիւնը: Բժիշկներն ըսին թէ Իվլենս հիւանդոտ զգայնութիւն մ'ունէր, և երբեմն ջղային հիւանդութեան սկզբնաւորութիւն մ'ունենալով դարմանուած էր: Երդուեալ դատաւորք վճռեցին թէ ժամանակաւոր խելագարութեան հետեւանօք անձնասպան եղած է:

—Լիւքսէնպուրկի մէջ ալ 13 տարեկան տղայ մը՝ տեղայի գործարանատէրի մը որդին՝ իր սենեակին մէջ կախուած գտնուեցաւ: Սեղանին վրայ գրուած նամակի մը մէջ ֆրանսերէն ոտանաւորով մը հրաժեշտ կուտար իր ծնողաց և բարեկամներուն: Ուրիշ թուղթի մը վրայ ալ այսպէս գրուած էր. —«Առ քոմիսէրն ոստիկանութեան: Պատիւ ունիմ ձեզ ծանուցանել թէ մեռայ»: Կ'ըսուի թէ խեղճ տղան իր ազգր... հետ ունեցած յաճախակի կռիւներուն պատճառաւ վերջ տուած է իր կենաց: Անցեալ տարի ալ Լիւքսէնպուրկի մէջ 15 տարեկան դպրոցական տղայ մը եռամսեայ քննութեանց մէջ չյաջողելէն յուսահատելով, անձնասպան եղած էր:

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆՔ.—Լէմպէրկէ (Կալիցիա) յունիս 9 թուով կ'հեռագրեն թէ Քուսեթնայի մէջ հակահրէական նոր ծայրայեղութիւնք գործուեր են:

ԲԱՄԻՐ.—Թայմզ կ'հերքէ այն լուրը թէ Ռուսիա զօրք պիտի ղրկէ ի Բամիր։

Մ. ՖԵԼԻՔՍ ՖՕՐԻ Ռուսիա ուղեւորելուն առթիւ Ֆէյկաօ կ'ըսէ թէ Գերմանիոյ կայսրն իր եղբայրը՝ Հայնրիխ իշխանը պիտի ղրկէ ընդ առաջ Ֆրանսական նաւատորմին՝ ողջունելու Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը։

ՆԱՒԱՏՈՐՄ ԱՒՍՏՐԻՈՅ. — Վիեննական թերթեր կ'ծանուցանեն թէ Աւստրիոյ կառավարութիւնն առաջարկած է չինել իր ունեցած երեք զրահաւորներէն աւելի խոշոր զրահաւոր մը եւ թորփիլարձակ մեծ մարտանաւ մը։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌԱՆ միջեւ կնքեալ առեւտրական դաշնագրոյ վաւերացեալ օրինակներու փոխանակութիւնը կատարուեցաւ անցեալ շաբաթ։

ՄՐ. ՍԷՍԻԼ ՌՈՏՍ, Դչ. Բէր-Դաունէն Րոտէզիա ուղեւորեցաւ։

ՊՐԱԶԻԼԻԱ. — Պահիա նահանգին ապստամբք բոլորովին յաղթուեցան և 300 մեռեալ ունեցան։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ նոր փոխառութեան մը բանակցութիւնք ի մօտոյ յաջող ելք մը պիտի ունենան։ Կառավարութիւնը փոխարէն ցոյց կուտայ Ելմատէնի հանքերը։

ԻՏԱԼԻՈՅ Երեսփ. ժողովն սկսաւ ներքին գործոց նախարարութեան ելմտացոյցին վիճաբանութեան։ Բուռն միջադէպեր կ'գուշակուին։

ՍԻԱՄԻ թագաւորն յառաջիկայ շաբթուն Հռոմէ ուղղակի Վիեննա պիտի երթայ և Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր ու կայսրուհւոյն պիտի ներկայանայ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Երեսփ. ժողովոյ նիստերն երբ վերսկսին, ծովային նախարարութիւնը նոր վարկ մը պիտի ուզէ նաւատորմն աւելցնելու համար։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՊԷՇ.— Ռուսիոյ և Հապէշաստանի միջեւ յարաբերութիւնք երթալով կ'շատնան։ Երկու կառավարութիւնք որոշեցին փոխադարձաբար դեսպաններ ունենալ, որք սեպտեմբերին իրենց պաշտօնին պիտի ձեռնարկեն։

ԱՐԿԱԾ Ի ՄԵՔՍԻԿԱ. — Բարիզի մեքսիկեան դեսպանատունն հեռագիր ստացաւ թէ Բուէպլայի մէջ վառօդարան մը պայթելով երեսուն մարդ մեռեր են։

ՍՈՖԻԱՅԷ կ'հեռագրեն թէ Ռուսճուք-Թրնովայի երկաթուղւոյ գծին շինութիւնն, որ աճուրդի դրուած էր, 10600,000 ֆր.ի յանձնուեր է Կոչէֆ անուն ձեռնարկուի մը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Քաղաքական ժողովն երէկ գումարեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Բարձր. Ցարութիւն փաշայի Տատեան։ Ժողովականք գրեթէ ամենքն ալ ներկայ էին։ Նիստը ժամ 2ին սկսելով տեւեց մինչեւ 5½։

—Վեհափառ Սուլթանին Խրատով՝ Պետական Նպաստամատոյց Ցանձնաժողովն առ այժմ 65,000 ղրշ.ի գումար մը ղրկած էր ի Պատրիարքարան, հայ կարօտելոց բաշխուելու համար։ Քաղաքական Ժողովը նկատելով որ թէ՛ այս նպաստից բաշխման համար յատուկ մարմին մը պէտք է, և միանգամայն տեղեկանալով Որբոց առժամեայ Խնամակալութեան բացատրութիւններէն որ նա իր նախապատրաստական աշխատութիւններն աւարտած է և որոց գործերն հետզհետէ ընդարձակելով՝ յատուկ և միայնակ մարմնոյ մը խնամոց կ'կարօտին, ըստ առաջարկութեան առժամեայ Խնամակալութեան՝ որոշեց Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեան ներքեւ կարօտելոց և որբոց համար միայն Խնամակալութիւն մը կարգել, որու անդամ ընտրուեցան Տ. Վահրամ Եպս. Մանկունի, Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան, Գրիգոր Խըստրեան, Միհրան Սէֆեան, Սահակ Ղազարոսեան, Սարգիս Թաշճեան և Մանուկ Արզըեան էֆ.ք։

—Ուսումն. Խորհուրդն արտօնութիւն խնդրած ըլլալով դասագրքեաց և կրօնական մատենից համար պէտք եղած նպաստներն ընդունելու, Քաղաքական Ժողովն արտօնեց այսպիսի հանգանակութիւն մը, ի դիւրութիւն գաւառաց ազքատիկ եկեղեցեաց և վարժարանաց։

—Դատըգիւղի Ս. Եկեղեցւոյ աւագերիցուն կողմէ ներկայացուած լինելով առժամանակեայ Թաղ. Խորհրդոյ կազմութեան համար յանձնարարեալ ընտրելեաց երկպատիկ ցուցակը, ժողովը նոյն ցանկէն վրայ կազմեց առժամանակեայ Թաղ. խորհուրդն, և անոր անդամ կարգեց.—Մարտիկ Փօլոլեան, Նշան Պոյաճեան, Բարսեղ Մանուկեան, Գրիգոր Նազաչեան, Շնորհք Նազաչեան և Հէթում Սէֆեան էֆ.ք։

—Ազգ. Արհեստանոցի Խնամակալութիւնն առաջիկայ Ցունիս ամսէն սկսեալ Թիճարէթ Խանի եկամուտէն առժամանակեայ կերպիւ ամսական 50 օսմ. ոսկւոյ նպաստ պիտի վճարէ Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան՝ սորա կողմէ ներկայացեալ ընկալագրով։—Սոյն նպաստի փոխարէն Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը պարտականութիւն կ'ստանձնէ պատսպարել ու խնամել և արհեստական կրթութիւն հայթայթել հարիւր որբերու, զորս Պատրիարքարանը պիտի յանձնէ իրեն՝ գաւառներէն բերելով։ Եւ որովհետեւ գաւառներէն առաջին անգամ գո՛նէ 350 որբ պիտի բերուին, մնացեալ 250ը տրամադրելի պիտի ըլլան մօտակայ թեմերը ղրկուելու, կամ որդեգիր տրուելու։

—Արմաշու միաբաններէն Տ. Սմբատ վրդ. Սաատէճեան Պոլիս ժամանեց երէկ իրիկուն։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը գործարանապետ Գավաֆեան էֆ.էն 100 ոսկիի գնեց չոգեշարժ մեքենայ մը, Հիւանդանոցի մեծ հորին անոյշ ջուրն ամէն յարկերը փոխադրելու համար, աւազան մը հաստատելով վերի յարկին մէջ։ Մեքենան պիտի հաստատուի մինչեւ մէկ ամիս։

—Արմաշի նորընծաներէն Տ. Խոսրով Վ. Պէհրիկեան, նախորդ բարեխրատ քարոզիչն Չէնկիլէքի և գիւղօրէից, Սկիւտարի Ս. Կարապետի քարոզիչ կարգուեցաւ։

—Երէկ ցաւալի դէպք մը տեղի ունեցաւ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ, ուր, ինչպէս յայտնի է, Կիր.ի պաշտամունքին մեծ բազմութիւն ներկայ կ'ըլլայ միշտ։ Ծանօթ է եկեղեցւոյն երկու քահանաներուն խնդիրը Նորեկ լուսարարապետ Տ. Արսէն քահանային դէմ, զոր իրենց մէջէն հեռացնելու համար ինչ որ կարելի էր ըրին մինչեւ հիմա, և յաջողած չըլլալով, երէկ անկարելին, աններելին ալ փորձեցին։ Տեսնելով որ Տ. Արսէն դասին մէջ կեցեր է, երկու քահանաները, փիլոններն առած, ժողովուրդը ձգելով և ուշադրութիւն գրաւելու ձեւով մը, կ'առնեն կ'քալեն եկեղեցիէն։ Որովհետեւ նոյն օրը պատարագիչն իրենց երկուքէն մէկը պիտի ըլլար, այս դասալքութեան հետեւանքը պիտի ըլլար որ երէկ Ս. Պատարագ չմատուցուէր Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ։ Բազմութիւնը, տիկիններ մանաւանդ, երկու քահանաներուն այնպէս հապճեպ մեկնումը տեսնելով, կ'յուզուին, և ոմանք այլ ընդ այլոյ մեկնութիւններ կուտան։ Ժողովրդին մէկ մասը նոյնհետայն կ'մեկնի եկեղեցիէն։ Տիկիններուն մէջ վախէն մարողներ անգամ կ'ըլլան։ Բարեբախտաբար քարոզիչ վարդապետը նոյն օր ծոմ էր, և կրցող կ'ըլլայ պատարագել, որով քահանաներուն ենթադրած անկարգութիւնը տեղի չունենար պաշտամունքի կարգին մէջ։ Որովհետեւ նոյն պահուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Խորհրդարանին մէջ կ'գտնուէր Քաղաքական Ժողովի գումարման առթիւ, Խնամակալութիւնը խնդիրն անմիջապէս Ն. Սրբազնութեան կ'ներկայացնէ, որ կտրուկ տնօրէնութեամբ մը, հետեւեալ պաշտօնագիրը կ'ուղղէ Խնամակալութեան, առժամապէս դադրեցնելով երկու քահանաները։

Համար 1338 — 29 Մայիս 1897

Արժ. Տ. Եզնիկ Ծ. Վ. Գալբագճեան, քարոզիչ, և Մեծ. Ատենապետ էֆ. Մատակարարութեան Ցանձնաժողովոյ Ս. Եկեղեցւոյն Ղալաթիոյ։ — Տեղեկանալով որ Ս. Եկեղեցւոյդ քահանաներէն Տ. Միսրոպ և Տ. Գարեգին քահանաներն այս առաւօտ եկեղեցական ժամերգութեանց պահուն իրենց պաշտամունքն յանկարծուստ թողեր և մեկներ են եկեղեցիէն, և այնու ժողովրդեան մէջ գայթակղութիւն և յուզում ծագեր է, դադրեցուցինք զանոնք հոգեւորական պաշտամանց կիրառութենէն և յանձնեցինք խնդիրն Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Կրօն. ժողովին, յանձնարարելով նաեւ Պատր. Դեր. Փոխանորդին երկու յարմար և արժանաւոր քահանայ սահմանել Ս. Եկեղեցւոյդ մէջ առժամապէս պաշտօնավարելու համար։ Այս տնօրինութիւնը ծանուցանելով ձեզ, աւելորդ չէ՛մք յամարեր յաւելուլ նաեւ որ արգիլուած է յիշեալ քահանայից մուտքն այլեւս Ս. Եկեղեցւոյդ մէջ։ Մնամք աղօթարար

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ.

—Այսօր Պատր. Փոխանորդ Հայրն, իր հետ ունենալով Տ. Բարգէն վարդապետն և Պատրիարքարանի գործակատարը, պիտի երթայ Վանն. Արիստակէս էֆ. Ազարեանի յուղարկաւորութեան, ի դիմաց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

—Շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանենք թէ Ցակոբ էֆ. Պէյլէրեան Բիւզանդիոնի տարեկան մը նուիրեց Թալասի Ազգ. վարժարանին, Ցունիսի սկիզբէն։ — Թէպէտ թերահաւատները խնդիրը լրագրին համար լոկ շահու գործ մը կրնան նկատել, բայց ճշմարտութիւնն ալ այս է որ, եօթն ամիսէ հետէ, տնտեսական տագնապ կրած գաւառներու քաղաքային և գեղային ազքատիկ դպրոցներէն և ամէն միջոցէ զուրկ միացած ուսուցչական համակրելի մարմինէն թախանձագին խնդրագրեր ընդունած ենք ձրի Բիւզանդիոն ղրկելու համար՝ յօգուտ ընթերցասիրութեան, և յանուն մարդասիրութեան ու բարեգործութեան. բայց աւելորդ է ըսել թէ դրամական տագնապի մը միջոցին հիմնուած նորահաստատ թերթի մը ելմտացոյցն այնպիսի շռայլութիւն մը չէր ներեր, և չատ հեղ չենք կրցած մեր փափաքը գործադրել։ Եթէ գտնուին ընթերցասէր ազգայիններ որ՝ օրինակի համար՝ Վանայ, Մշոյ, Բաղէշի, Խարբերդի, Երզրումի, Երզնկայի, Կեսարիոյ, Ակնայ, Արաբկիրի, Այնթապի, Սեբաստիոյ, Կիւրինի և այլ Ասիական գաւառներու քաղաքային եւ գեղային ազքատացած վարժարաններուն փոքրիկ բարիք մընել կամենան, մեր քով չատ հասցէներ կ'գտնուին՝ դժբախտաբար։ Մանաւանդ ոչ-հայախօս վայրերու համար օրուան լուրերու ընթերցումն ազգ. լեզուի գործնական ուսման մէկ հատիկ միջոցը պիտի ըլլար, ինչպէս մեզ մեր մասին անձնական փորձով գիտենք։ Բայց հիմակ Ազգին պէտքերն ա՛յնքան չատ են որ մեզ մինչեւ ցայսօր համարձակութիւն չենք ունեցած այս պզտիկ պէտքն ալ յիշեցնելու, և ընթերցասէր Պատ. ազգայնոյ մը նուէրն է միայն որ այս տողերը գրել կուտայ մեզ։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կ'ծանուցանէ թէ Զմիւռնիաբնակ ազգայիններէն հանգուցեալ Սահակ էֆ. Աւետիքեան, ի կենդանութեան հազար ֆր. կտակած ըլլալով Հիւանդանոցիս, հանգուցելոյն սգազգեաց ժառանգորդք՝ Ազն. այրի տիկին Ս. Աւետիքեան և որդիքն Մեծ. Տեարք Աւետիս և Ստեփան էֆ.ք Աւետիքեան, յարգելով բարեյիշատակ հանգուցելոյն վերջին կամքն, Հոգաբարձութեանս ղրկած են յիշեալ գումարը, ձեռամբ Աւետիքեան բարեհամբաւ տան Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի գործակատար Մարտիրոս էֆ. Իվլանեանի։

ի դիմաց Հոգաբարձ. Հիւանդանոցի
Վ. Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Ց. ՊԱՌԱՒԵԱՆ — Դ. Խ. ԷՎՐԷՆԵԱՆ

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն Հոգեգալստեան տօնի առթիւ՝ յունիս 1 յառաջիկայ կիւրակէ առաւօտ՝ հանդերձեալ է Պատարագ մատուցանել Թաղիս Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ, ի մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան. յետ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ի յիշատակ կենդանեաց եւ ննջեցելոց Բազգեան գերդաստանի։

Մնամք յարգանօք Թաղ. Խորհրդոյ
Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Ս. ՔԱՅՍԵՐԼԵԱՆ — Մ. Ց. ՈՒՆՃԵԱՆ
Բերա, 30 Մայիս 97.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Տէտէաղաճի կառավարչի օգնական անուանեցաւ Արքիպելագոսի կղզեաց նահանգին ընդհ. դատախազի նախկին օգնական Քալիխաքի էֆ.։ Երկէրիի կառավարչի օգնական անուանեցաւ Սէրվէթ ու Կոնստանդինուպոլիս լրագրոց նախկին խմբագիր Տիմիթրաքի Զաֆիրօբուլօ էֆ.։ Թօքատի կառավարչի օգնական անուանեցաւ Բ. Դրան օտար թղթակցութեանց դիւանին նախկին քարտուղար Թընկըրզադէ Ցակոբ էֆ.։ Մալկարայի Գայմագամի օգնական անուանեցաւ Մանաստըրի երկրորդական վարժարանին տընօրէնի օգնական Կարապետ էֆ.։

—Րիօ Ժանէյրոյի օսմ. պատուակալ հիւպատոս անուանեցաւ Մ. Ոթօն Լէյնար։

—Ա. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Թիկնապահ ու Բ. կարգի ծովակալ Ֆոն Հոֆէ փաշայի։ Բ. կարգի Օսմանիյէ՝ երկրաչափ Պէրզիքէ փաշայի և աւստրեան դեսպանատան զինուորական կցորդ Մ. տը Կիզլի։ Ա. կարգի Շէֆգաթ՝ Ֆոն Հոֆէ փաշայի կնոջ։

ՄԻՒՆԻՐ ՓԱՇԱՅԻ հետ Լոնտոն պիտի երթան նաեւ կայս. Թիկնապահ Գ. կարգի զօրավար Նասիր փաշա և կայս. Թիկնապահ Բ. կարգի ծովակալ Ռըզա փաշա։ Այսօր ճամբայ պիտի ելնեն։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի երէկ Իմռօզ պահականաւով մեծ կղզի գնաց։

ԺԻՏՏԱՅԻ մէջ, ինչպէս կ'երեւի հեռագրաց բաժնին մէջ, մէկ քանի անձեր ժանտախտի նշաններով հիւանդացած ըլլալով, Առողջապահական Խորհուրդն որոշեց Ճիտտէի համար տասնեւհինգ օրուան քարանթինա, ապանեխում և առողջապահական շղթայ հաստատել։ Այս որոշումները գործադրելու համար բժիշկներ պիտի ղրկուին ի Ճիտտէ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ. — Լէրոսի Մետրապոլիտ Տ. Սոփրոնիոս միեւնոյն պաշտօնին կոչուեցաւ ի Նիկիա և իրեն յաջորդեց Տիսքադայի նախորդ Մետրապոլիտ Տ. Եոանիս։

ՁԻ. — Օտեսայէ երէկ Կ. Պոլիս բերուեցան 110 ձի՝ օսմ. հեծելազօրաց համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ նահանգաց քննիչ Շաքիր փաշա իր հետեւորդաց հետ Գայսէրի ժամանեց, ուրկից մէկ քանի օրէն Սըվազ պիտի ուղեւորի։

ԹՂԹԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնը նկատելով որ թղթատարական վարչութեան հասութից յաւելման միջոցներէն մին է երկրին մէջ թղթատարական նոր մասնաճիւղեր հաստատել և երկրորդն է թղթատարական գործառնութիւնները պարզել և դիւրացնել, այս երկու կարեւոր նպատակներն իրագործելու համար նոր կանոնագրութիւն մը պատրաստած է, որոյ խարիսխը կ'կազմէ միջազգային թղթատարական միութեան կանոնագիրն։ Այս նոր կանոնագրութիւն յատուկ մասնաժողովոյ մը կողմէ պատրաստուած և Բ. Դրան մատուցուած է ի վաւերացումն։

ՊԱՐՍԻԿՆԵՐ.— Մուհարրէմի 10րդ օրն ըլլալով այսօր, մայրաքաղաքիս պարսիկներն երէկ գիշեր Վալիտէ Խանի և այլ պարսկաբնակ խաներու մէջ սուգի արարողութիւններ կատարեցին ըստ սովորութեան։ Դեսպանք և չատ մը օտարազգի զբօսաշրջիկներ ի տես գացած էին։ Բարեկարգութիւնը բնաւ չխանգարուեցաւ։ Պարսիկներն այս առաւօտ Գարաճահմէտի գերեզմանատունը գնացին, ուր գերեզմաններու վրայ պիտի սգան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Ցունաց Ս. Պատրիարքն երէկ տեսակցեցաւ դատական նախարարին հետ։

ՕՏԱՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒՔ. — Աւստրեան մարտանաւ մը և ամերիկեան զրահաւոր մը Սելանիկ ժամանեցին։

ՏԷՏԷԱՂԱՃ-ՍԵԼԱՆԻԿԻ երկաթուղւոյն երթեւեկութիւնք վերսկսան։

ՊՏՈՅՏ.—Իտալիոյ ու Հոլանտայի դեսպանք առջի օրը Թարապիա երթալով զբօսական պտոյտ մը կատարեցին։

ՏՐԱՊԶՈՆ— Երզնկայի խճուղին՝ զինուորական տեսակէտով ունեցած կարեւորութեան պատճառաւ որոշուած է նորոգել։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ տասնեւհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Ազիզ անուն անձն որ Պոլսոյ Շէհր Էմինի Թաղին մէջ Թէրլիքճի Նիազին սպաննած էր։

ԲԵՐԱՅԻ Պիւլպիւլ Տէրէսիի կողմն, առջի գիշեր, ծխավաճառ Կարապետի խանութին առաստաղէն կախուած լամբարը վար իյնալով կոտրեցաւ։ Վառած քարիւղէն կնոջ հագուստներն ու մազերը բռնկեցան, բայց անմիջական օգնութիւններով ազատեցաւ։

ԱՐԿԱԾ. — Նախընթաց գիշեր, ժամ 6ին ատենները, Պէօյիւքտէրէէն եկող ելակաբարձ նաւակ մը, որոյ մէջ ինն նաւավար կային, մշուշի պատճառաւ, Սարայ-Պրնուի առջեւ փայտաբարձ մաւոնայի մը պարանին վրայ ինկաւ և ընկղմեցաւ։ Նաւավարք շրջած նաւակին կառչելով, սկսան յորձանքէն քշուիլ և օգնութիւն աղաղակել։ Քանի մը զինուորք նաւակով օգնութեան փութալով, յաջողեցան հինգն ազատել, իսկ միւսներն յորձանքէն տարուելով անյայտ եղան։

ԱԶԴ.—Շաբաթապահներ Գում-Գաբուի Արայըճը փողոցէն իրենց ժողովատեղին փոխադրած են Իպրահիմ փաշա Ճամիին դիմացը, Չէչմէ փողոց թիւ 13 տունն, ուր ամէն շաբաթ օրեր ժամը 5½ին և մէկշաբթի օրեր ալ ժամը 9ին Ս. Գրոց մարգարէութիւններէն, մանաւորապէս Դանիէլի եւ Ցայտնութեան Գրոց մարգարէութիւններէն դասեր կ'տրուին։

Շաբաթապահ Եկեղեցւոյ Աւետարանիչ
ԾԱՏՈՒՐ Կ. ՊԱՀԱՐԵԱՆ 8—3

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, վիւլքանիթէն (ըստ տարիքի), ծամոզոնիէն, եւ ոսկի ատամնաշարքերով։ «Սկօռպիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըլալեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 նոր բացուած Խրխոմէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՄԵԾ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ ՆԱՏԻՐ
(ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՊՈՂՈՏԱՅ, Թ. 473)
—o—
Նոր և մէկ հատիկ հաստատութիւն, յորում առանձնաշնորհեալ Նատիրեան գրութեամբ լուսանկար կ'հանուի ասէթիլէնի լուսով։ — Ինչ որ ըլլայ օդին վիճակն, յաջողապէս լուսանկար կ'հանուի։ —«Շառպոն»ի գրութեամբ կ'խոշորցուին լուսանկարք։ — Բլադինոդիբի։ — «Շառպոն»ով անջինջ լուսանկար։ — Ֆոդօբէնդիւռ։ — Իւղաներկ։ — Տեսարանք Կ. Պոլսոյ, և խոշորացոյցով դիտելի զոյգ լուսանկարք։ — Արհեստարան լուսանկարչական և ճարտարագիտական թղթոց պատրաստութեան։ — Անջինջ լուսանկար յախճապակիի, պնակներու, կտաւի վրայ, ևն։ — Իրենց փանդէզի քօզթիւմով լուսանկարն հանողներուն համար տարեկան երկու մրցանակ հաստատուած են. մին 30 ոսկիի, ընտանիքով քօզթիւմներուն համար, միւսը 20 ոսկիի, դերասանուհիներու քօզթիւմներուն համար։ 6—1

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼ. 200 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
Հաշուեկշիռ ի 30 Ապրիլ 1897

ԳՈՅՔ

	Ֆր.
Պատրաստ դրամ սնտուկին և պանքաներուն մէջ	104,182,965.59
Առեւտր. թուղթեր	680,073,214.12
Ռըբօռ	67,190,886.34
Ընթացիկ հաշիւք	323,619,476.42
Երաշխաւորութեամբ փոխատուութիւնք	113,650,267.20
Բաժնեթուղթ, մուրհակ, պարտաթուղթ և պետական արժեթուղթ	10,746,996.18
Անշարժ կալուած	30,000,000 »
Զանազան հաշիւներ	11,533,572 »
	1,340,997,377.85

ՊԱՐՏՔ

Աւանդ դրամ և ի տես մուրհակ	396,175,291.59
Ընթացիկ հաշիւք	483,425,884.18
Ընդունուած փոխանակագիրք	118,720,045.87
Պայմանաժամով մուրհակ	67,390,233.55
Զանազան հաշիւներ	35,285,922.66
Պահեստք	40,000,000 »
Դրամագլուխ	200,000,000 »
	1,340,997,377.85

Հաշուեստուգիչներէն յար և նման է.
Նխգհ. Վարչ. Խորհրդոյ — Ընդհ. Տնօրէն
ՀԱՆՐԻ ԺԷՐՄԷՆ — Ա. ՄԱԶԸՐՕԱ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 16
Ամէնէն բարձր գին	»	23 17
Ամէնէն վար գին	»	22 36
Րումէլիի երկաթ. գոց.	ֆր.	107 75
Ամէնէն բարձր գին		108 25
Ամէնէն վար գին		105 75

ԲԱՑՈՒՄ, 30 մայիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 14
Րումելիի երկաթուղի	ֆր.	107 25
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	13 30
Քրէտի Ժէնէրալ օթթօմ.	»	6 35
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ. Ա. Ռ.		3 20
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 20
Թրամուէյ բաժնեթ.		690 —
» Ժուխանա		240 —
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր.	495 —
Տէրքօսի Ջուրի ընկ.	»	340 —
Քարաֆ Կ. Պոլսոյ	»	451 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ ութ օրուան	Օ. Ռ.	6 50
» մէկ ամսուան	» »	— —
Րում. երկ. ութ օրուան	» »	— —
» » մէկ ամսուան	» »	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

20 Ֆրանքնոց	ղրշ.	87 07
Անգլիական ոսկի	»	109 27
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 08
Րուպլի թղթադրամ	Օ. Ռ.	8 61

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	108 13/16
Փարիզ 3 »	ֆր.	23 06¼
Ֆիօրին մանտա	»	10 95

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 10 Ցունիս

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ռ.		66 —
» » » Բ.	»	37 50
» » » Գ.	»	22 37
» » » Դ.) բաց.	»	21 12
) գոց.	»	21 43
Փոխառութիւն Գասապա	»	77 50
» Օսմ. 3½%	»	98 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 63
Այտընի երկաթուղի	»	14 87
Եգիպտական Միացեալ	»	107 —
Անգլ. քօնսօլիտէ Գ. Կ.	»	113 —
Հելլենական 5%	»	25 50
Մոնոբոլ հելլենական 4%	»	29 —
Ռանթ » 4%	»	21 50
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	98 12
» Նոր » 6% 1892	»	98 37
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 250
Դրամազեղչ	»	2 —

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Ցունիս

Փոխան. Փարիզի վրայ	ֆիօր.	47 65
» Լոնտոնի վրայ	»	119 85
Րումելիի երկաթուղի	»	57 70
Օսմ. Ռէժի	»	163 —

ՓԱՐԻԶ, 10 Ցունիս

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	ֆր.	21 40
) գոց.	»	21 57
» » » Բ.	»	37 50
» » » Գ.	»	22 65
Օսմանիյէ	»	— —
Րումելիի երկաթուղի	»	109 —
Օսմ. Բոխոնիթէ	»	— —
Մաքսատուն	»	— —
Օսմ. Ռէժի	»	344 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	569 —
Ֆրանսական Ռանթ 3%	»	104 07
Քրէտի Լիոնէ	»	775 —
Պանք տը Բարի	»	875 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3300 —
Իտալական Ռանթ	»	94 50
Սպանիական արտաքին	»	63 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 105
Դրամազեղչ	»	2 —

ՊԵՐԼԻՆ, 10 Ցունիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	91 —
Րումէլիի երկաթուղի	»	111 —
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88 75
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 305

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կ'փափաքի Բիւզանդիոնի միջոցաւ իր ջերմ շնորհակալիքն յայտնել իր հայ յաճախորդներուն, որք ջատկի առթիւ վերանորոգեցին իրենց վստահութեան գործնական արտայայտութիւնն, և զոհ մնացին իրենց համար շինուած ամառնային և կէս-եղանակի (տըմի-սէզօն) կօշիկներէն։ Ընդունած ըլլալով ընտիր և նուրբ կաշիներու ճոխ մթերք մը, պատրաստ է ամառուան համար չատ թեթեւ ու միանգամայն տոկուն և վայելուչ կօշիկներ շինել՝ ըստ կարելւոյն չափաւոր գներով։ Դիմել Ղալաթիա Գարաքէօյի հրապարակ թիւ 9, և Մահմուտ-Փաշա 211։ 10—4

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐԻՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐԻՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած փոխանի 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

‹ՄԱՐԻԹԱՅՄ›

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնել ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլէ և Ամերիկէ մէջ—
ամիսը երկու անգամ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էտրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ալլաս	2393
Ուրանիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավոնիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մորոգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինդիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գաղալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Գոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Թրինիտատ շոգենաւը Լիվըրբուլէ պիտի գայ ընդհ. վաճառքով դէպ ի 11 Յունիս։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆ գործակատար
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 4 Ղալաթիա

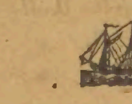

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պաթումի մէջ—
կանոնաւորապէս բանող
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի եւ արագ ուղեւորութիւն
Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի, հարբուխի, լանջի հարճանքներու, չնչարգելութեան դէմ, ևլն.

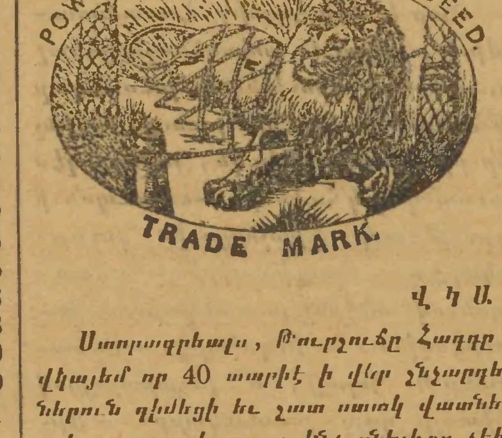

Այս Թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս ափոփելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն, ևլն. ։ Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով։ Կոկորդի անհանգիստ խուխուռներով գիշեր ցերեկ հանգստանալ ու հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու։ Այս անման դեղ հրաշքներ կը գործէ չնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլուէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

Վ Կ Ա Յ Ա Գ Ի Ր

Ստորագրեալս, Թուրշունճը Հագոբ էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պահչէ, Թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր չնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներու դիմեցի եւ շատ սառաւ վատնեցի, բայց օգուտ չտեսայ. հիւանդութիւնն օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ գիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով, Թիւ 95-97, Պ. Էտ. Քարուանայի անգլ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Ու գոյս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 սպր. 92. Ստորգր. ԼՍԱՏ ՀԱԳԻԳ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմոնտ Քարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվոտա փողոց Թ. 95-97։ Կը գտնուի նաև բոլոր դեղագործներն և դեղավաճառաց քով։

Յ. ԵՒ Ա. ՍԷԲԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արդ—ալ—րդ—ւ Ն—րա—ձ—ւ—թ—ւ—ն—ց ... ամէն տեսակ ապրանքներ
ՊՌՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ ... ամէն լայնքով. մանաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, ... համար։— ՏԱՆԹԵԼԱ.— Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, ... Տանթէլէ, Գըրթօն, Իռլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Քթանէ և Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹԸՐԻ.— Պունճուքով, և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կաանիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր եայլն։ ԳՕՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուառէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԵՊ ԵՒ ԿԱԶ.— Գուէբ տը Շին, Գուէբ Անկլէ, Գուէբլիս, Կազ, Կաընաւին, պարէժ բուրդ և մետաքս, Թաալթան, Մուսլին եայլն։— ՑԱՔԷՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ցաքէօլ Ցիչիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գիլաարիի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ շինուած Ցիպինցուներ։— ՁԵՌՆՈՑ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Քթանէ։— ԲՕՌՍԷ.—Դաղղիական ընտիր և ձեռնատր, պարզ, Բրլուշով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կընունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ։— ԲՈԴԾՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիչիւ եայլն։— Շալեր.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաև Ֆինօ Շալ Էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամէնքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւորուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառմունք։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՆՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

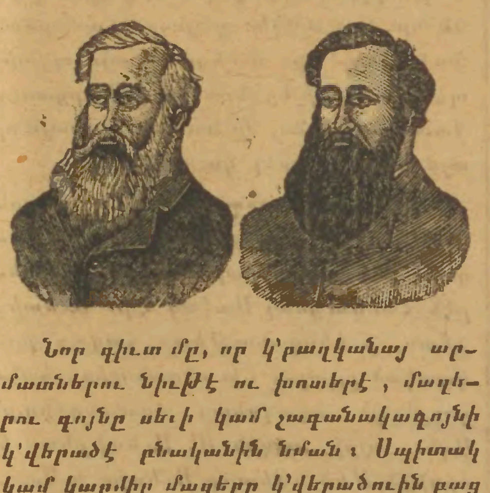

Նոր գիւտ մը, որ կ'բաղկանայ արմատներու նիւթէ ու խոտերէ, մազերու գոյնը սեւի կամ չագանակագոյնի կ'վերածէ բնականին նման։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերը կ'վերածուին բաց չագանակագոյնի և կամ մութ սեւի։ Փորձը ցոյց տուած է որ այս ներկ ուրիշներէն գերազանց է և այնքան բնականին նման է որ մանրադիտին գիտողն անգամ կ'խաբուի։ Մազերուն անկումը կ'արգիլէ, Թեփերը կ'վանէ ու մաքուր կ'պահէ մազերը։ Գործածութեան եղանակը.— Գործածելէ առաջ սրուակին աղէկ մը շարժել յետոյ փոքր չափ մը պնակի մէջ դնել և սանտրով կամ խոզանակ մը Թրջելով մը Թրջելով մազերուն լաւ մը քսել, այնպէս որ ամբողջ մազերը Թրջէ. մինչև չորնալը գլուխը բաց կենալ։ Վաճառատեղին է Թուրքիոյ մէջ իր միակ գործակալին Էտմոնտ Քարուանայի, անգլ. ընդհ. մթերանոց 95—97. Ղալաթիա, Նիւքօէֆ-զալոբըրըմ, Վոյվոտա, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանին մօտ։

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒՏԼԻՓ ՃԷՆՃԻՆ

Հէւլէճեան, Թ. 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։

Բնիկ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՍԻՆԿԷՐ

ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ. ՆԱՑԼԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԵՐԱ. — Մեծ-փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։

ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի եաքին։ 2. Գարաքէօյի մօտ Թիւ 120, Շիշլիի Թրամուէյներու կայարանին դիմաց։

ՊՈԼԻՍ. — Սիրքէճի, Հօճա-Փաշա, Պապը Ալի Ճատտէսի Թիւ 11։

(66)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՖՐԱՆՍՈՒԻԱ ԳՕՔԷ

ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ

«Սիրելիս, պատասխանեց Պէկաս իր քարտուղարին, եթէ Պ. Լէքիւյէ դատարանին անդամ եղած ըլլար, շատ միամիտ պիտի գտնէի զինք Թէ կը զարմանայ իր անշարժութեան վրայ, որ պարզապէս քզւն պիտի ըլլար . . . Բայց դատաստանի առեն չի՛ն քնանար Ընդհ. Դատախազները։ Միայն Թէ ըստ որում կ'ըսուի որ յառաջիկայ ամիս դատաւոր պիտի անուանուի, կարելի է որ Պ. Ընդհ. Դատախազն այժմէն վարժութիւն կ'ընէ . . . Միւս կողմէ, սիրելիմ, մենք դէչ կատակներ ընողներ ենք . . . Տեսէ՛ք, իր դիրքը փոխեց։»

Արդարեւ, Պ. Լէքիւյէ սարսռացած և աչքերը վեր առած էր, նախագահին տուած սա՛ հրամանը լսելով.

«Ներս բերէք Ռամօ անուն հանքակինն։»

Ներս մտաւ վայելչօրէն սեւ հագած,— վասն զի Թաքուն և դըրթոտ ձեռք մը, Պ. Լէքիւյէի ձեռքը, քաշած հանած էր զայն իր Թշուառութենէն,— Ներս մտաւ, երկչոտ, մինչեւ իսկ դատարանին պատկառելի տեսքէն սարսափահար, բայց իր սրտին վրայ ապահով և իր երախտագիտական պարտքը Փրէթիէն Ֆօրժայի հատուցանելու հաստատ որոշում տուած։ Նկաւ կեցաւ դատաւորներուն առջեւ, և պարզապէս գողդոջ ձայնով մը ուր ճըշմարտութեան շեշտը կը Թրթռար, ըսաւ Թէ ինչպէս այս մարդասպանն, իր ոճրէն մէկ վայրկեան եաքն եւ դեռ ձեռքերն արիւնլուայ, վեհանձն ու բարի եղած էր արտասուալից կնոջ մը և օրօրոցի մանկան մը համար։

Երբ ներս մտած էր, ամբաստանեալն երկու խստադէմ զինուորներու մէջտեղ նստած, զարմացմամբ այս կնոջ նայած էր։ Նախ չճանչցաւ զայն։ Բիչ մ'առաջ իր ցափակեայ ընկերներէն միքանին տեսած էր, գրեթէ անօգուտ վկաներ, վասն զի անոնցմէ ոչ մէկ բան մը գիտէր ոճրին վրայ, բայց ամէնքն ալ, իրենց պէս առաւել կամ նուազ արտաւոր, իրենց ցեխոտ, առանց ուղղելու, տղմոտած էին Փրէթիէնն ի ն'րկայութեան դատաւորաց։ Հիմա ի՞նչ ընելու կուգար այս կինն։ Ուսկից հանած էին զայն։ Դեռ ի՞նչ պիտի ըսէր իրեն դէմ։ Թէ փողոցի Թափառի՞կ մ'էր, առանց ծանօթ արհեստի դատարկայա՞ծ մը։ Բարէ՛, կարմրադէմ մարդիկն արդէն գիտէին զայս։ Այս երկու երկար նիստերէն յետոյ, տարաբաղդն, յոգնած, ուժասպառ, անհամբեր կ'սպասէր իր դատին վախճանին, երդուեալաց վճռոյն, դատավճռին։ Ինչ բանի օգուտ ունէր այս նոր վըկան, այս անծանօթ կինը։ Բարէ՛, քով գիտէր Թէ կորսուած էր։ Ոչ ոք կրնար տալ այն ապացոյցը Թէ հրէէին խանութը մտած էր առանց մեղապարտ դիտաւորութեան, Թէ սպաննած էր զայն կատաղութեան պահու մը։ Տասն անգամ կրկնած էր զայս, բայց հաւատացող չկար, և երբ ուզած էր ձեռքը վեր առնել՝ երդնլու համար Թէ ճշմարտութիւնը կ'ըսէր, Նախագահը, մեծ ճաղատը, ծանր և չարաչար ծաղրած էր զինքը։ Թո՛ղ անմիջապէս կառափնատէին զինքը. շատ աւելի պարզ էր այս։ Եւ ինչ որ պիտի կըրնար ընել այս կինն, ո՛չ պիտի տաքցնէր և ո՛չ ալ պիտի պաղեցնէր։

Բայց երբ, վկայութեան առաջին բառերէն սկսեալ, ճանչցաւ հեքԼուիզն, երբ լսեց որ այնքան քաղցրութեամբ և անվեհերութեամբ կը պատմէր ինչ որ ինքն ըրած էր, և կը պաղատէր դատաւորներուն որ ի նկատ առնուն անոր բարի գործը, տարաբաղդին յուսահատութիւնը քիչ մը Թուլցաւ, և գլուխն իր ձեռքերուն մէջ ձգելով, սկսաւ հեծկլտալ։

Այս տեսարանին հանդէպ, իր ամբաստանիչ աթոռին վրայ և կարմիր պատմուճան հագած, Ընդհ. Դատախազն այն ատեն իր բովանդակ բարոյական կորովն պէտք ունեցաւ, որպէս զի մ՛ի գուցէ ինքն ալ յարտասուս փղձկի։ Այս վշտակիր, այս խղճահար մարդն, որ ահաւոր բան մ'ընելու երդում ըրած էր, որ պահ մը իր ամբողջ անցեալն ուրանալով և իր դատաւորի պարտականութեան զրժելով, հանդիսաւոր պատիժ մը պիտի տնօրինէր իր անձի՛ն յանցաւոր մը փրկելու համար, ա՛յս մարդն որ իր կենաց ամենէն ահարկու ժամուն մէջ կ'ապրէր, զգաց որ խորունկ ու սփոփաբար յուզում մը կ'իջնէր իր հոգւոյն մէջ. Ո՛հ, ի՛նչ երջանկութիւն։ Այս Փրէթիէնն, իր որդին, Թէպէտ այնքան նուաստացած, բայց բոլորովին չարագործ մը չէր, և դեռ կտոր մը խիղճ կը տրոփէր անոր սրտին մէջ, քանի որ կը հասկնար և կ'զգար այս խոնարհ կնոջ վեհանձնութիւնը, քանի որ այս քաջութեան ու բարութեան գործին առջեւ կ'արտասուէր։

Լուիզ Ռամոյի վկայութիւնն ահագին տպաւորութիւն մ'ըրաւ ունկնդիրներուն վրայ։ Երբ ըսաւ Թէ ի՛նչպէս ճանչցած էր ամբաստանեալն և ի՛նչպէս տուն տարած էր զայն, Պ. Նախագահը նախ շատ յարմար գտաւ ծաղրածու բառ մը բերնէն փախցունելու։ Բայց ծերունին Բէչօ, Ֆօրժայի պաշտպանփաստաբանն, իր սպիտակ գլուխը բարձրացնելով, ճարտարմտութեամբ միջամտեց, և քանի մը հայրագորով խօսքերով հանդարտեցուց Լուիզի յուզումն, որ կրցաւ աւարտել իր դժնդակ ու սրտայոյզ պատմութիւնն։

Երբ աւարտեց, Տիկնաւ Նախագահը ծաղրելու պէտք չզգաց այլեւս։ Երբ Լուիզ մեկնեցաւ, մինչեւ իսկ Թեթեւ յուզում մը տիրեց երդուեալներուն մէջ որք ցայն վայր անկարեկիր մնացած էին, և անոնցմէ երկուքն իրենց քիթը սրբեցին մեծադղորդ։

Սակայն և այնպէս միջադէպն, ո՛րքան ալ սրտառուչ ըլլար, գատին չէր դպչէր, և դեռ շատ երկբայելի կը Թուէր ամբաստանեալին գլուխն ազատելու հաւանականութիւնն։ Հարցաքննութեան ատեն լաւ պատասխաններ տուած էր։ Նախաքննութեան ստուգած եզելութիւնները կը հաստատէին իր խոստովանութիւններն։ Իր զգլխութիւն յայտնած էր առանց խոշոր խօսքերու, առանց դէմքը ծամածռելու։ Բայց Թէ երդուեալ դատաւորք բացասական պատասխան պիտի տային կանխամտածութեան խնդրոյն, շատ քիչ հաւանական էր, եթէ սակայն Բէչօ չգերազանցէր։

«Ձեր գուշակութի՛ւնն, ըսէք տեսնենք, սիրելի փարպետ, կը հարցնէր Տէր Պէկասն իր դեռատի քարտուղարը։

—Հը՛մ, պատասխանեց հնարագէտ ծերունին։ Բէչօ իր անոյշ ձայնին մեծ ազդուութիւնները պիտի ընծայէ մեզ և պիտի ջանայ բանեցընել արտասուաց ջրհանն . . . Անբասատանեալը գատական նախընթաց չունի, ի բաց առեալ Գադթավայրին մէջ իր բնակութիւնն որ, եթէ երաւամբ մոռցեի, պէտք էր մանաւանդ որ մեղմացուցիչ պարագայ մը համարէին. . . Ի՛վ գիտէ։»

(Շարունակելի)

Թարգմանիչ՝ Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ